Массо а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувла 1923 шера денз • ШИНАРА, 11 март, 1975 шу. • № 30 (5476). Мах 2 кеп.

КОММУНИСТ ДЕКХАРИЙЛА ВА

ЕРРИГАЧА парте санна, вайн областной партийни организаце а чакхдаьккхинад партийни билеташ хувцийла. Де доагІаш дола доккхал а деш, Ленински партеца шоаш хиларо бокхха бохтокхам шоашта тІабуллилга дага а кхоабеш хьанйцар коммунисташа Владимир Ильич Ленина сурти «Парти—вай заман хьаькъал, сийи яхь-эздели» яха цун дешаши тІалола керда партийни билет. Цу дерригне кхы а лакхагІа айю парте члена цІни цун лоархІами, цун мугІараш кхота а ду чІоагІ а ду.

Партийни билеташ хувцилгах хилар хІара партийни организаце, хІара коммуниста КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш вахаре кхоачаш мишта ду хьожаш беш бола тохкам. Партийни документаш хувцаш айбелар партийни организацеша КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш лелабу организаторски политически болх. КПСС горкомашев райкомашев, юкхьанцарча партийни организацеша лерагІа лелабу политически боахамец хьакъекьарча балха тІа партийни хьисап чакхдаккхара болх.

Партийни билеташ хувцара кийчо еш а уж хувцаш а гучадаьлар теркам тІабахийта боагІа а боккха мах бола а дукха кердалар. Партийни организацеша Іоайир йоккха опыт. Уж дикагІа къестале яьлар производства эффективность лакхъяра, продукци дукхагІа арахецара торонаш лахара, цун дикал айяра, яхь дикагІа вІаштІехьяккхара дешаш. Дукха хІамаш даьд предприятеша, колхозаша, совхозаша встречни планаш тІавцийга вІаштІехьдоаккхаш. Парте члена телача хьокхама лоархІам лакхбеннаб.

Шийн декхар тешаме кхоачашдара, парте гІулакха чІоагІа тешаме хилара дуккхачарна хьокхам хинна латташ дукха коммунисташ ба вай республике. Масала, КПСС член, Социалистически Къахьегама Турпал, Назрановски района «Назрановский» совхоза доярка Барахоева Элбазкъи Лемка, парте Сунженски райкома члена Кирова цІерагІча колхоза доярка Рыбалко Мария Александровнаи Цlеча Эскара цІерагІча колхоза жаІу Шайхаев Сайдалии.

1974 шера хІара Іаттагара 4000 килограмм шура яккха дош деннадар доярка Рыбалкос, хІаьта по яьккхар 4414 килограмм. 3 шерен 11 беттел Мария Александровнас кхоачашйир пхе шера план. Шайхаев Сайдале а ишта хавал хьалха кхоачашйир шийн пятилетка. ХІара бІаь жийна тІехьа 110 Іаьхар кхебе дош а денна, хьалкхебир 152 Іаьхар.

«Знак Почета» яха орден лелаеча коммуниста Цуцаев Ризвана кулгалдеча Мичурина цІерагІча совхозерча ферма лелаю коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цІи. Соахка август бетта денз пятилетка тІеххьарча шера чотах къахьегаш я КПСС обкома члена кандидата Цуцаева кулгалду коллектив. Уж тайпа масалаш дукха доаладе йиш я. Коммуниста цІи ишта лакха лоаттаеш дукха ба.

ЛаьттанцІара йоаьхе хьайбайи продукташ 1974 шера дукхагІа яхара Ерригроссийски социалистически яхье дикагІа толамаш дахарах вай республикана РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-и карара-кара тела ЦІе байракх а ахчан премя а ялар—из эггара хьалха коммунисташа балха тІа хьокхам а телаш, шоашта нах тІехьа а боахаш, хьалхашка латта декхараш кхоачашдаре оарцагІбаьхандаь хьахинвар да.

Парте горкомаша, райкомаша, юкхьанцарча партийни организацеша чІоагІа теркам тІабахийта беза партийни документаш хувцача хана Іоаяь организационно-партийни балха опыт Іомаяра, предприятей, колхозий, совхозий, Іилман учреждений, дешара заведеней коллектива дерригача производственни а общественно-политически а вахара партийни лостам балара де деза хьадда гІулакхаш белгалде деза.

ХІанз партийни организацешка, горкомашкей райкомашкей дукхагІа леладе баьннаб къаьст-къаьстача коммунисташа парте Устави Программей кхоачаш мишта ю хьожаш цар отчеташка ладувгІилга, коммунисташкей партийни активагеи хьалха тІанйца сопамаши коммунисташа тийнна предложенеши кхоачашъелга мишта латт, цар яьча критика фу даьд дІахойтилга. Из коммунисташа могадеш а цар хьинар а бехктокхам а айбара чІоагІа эшаш а хІама да, Из къаьгга гуш да партийни собранешка. Уж хІанз чакхъювл лакха организационни политически боарам тІа, гуччахьа а майрагІа а дувц коммунисташа шоашта хетар, дукхагІа юкъе кхувл болх товбара тІаерзаяь предложенеш. Лакхьеннай парте члении кандидатийи дисциплина,

Партийни документаш хувца кийчо еши хувцачеи Іоаяьча балха опыта цхьа форма я шийн хьадеха хІама долча коммунистаца партийни организаце къаьстта къамаьл делга. Цу формах баьнна пайда массанахьа а хулуш ба, Бакъда, тІехьарча хана из гІулакх мелдалийтад цхьайолча моттигашка.

Хови да шоай партийни декхар кхоачаш ца деш, атеистически балха юкъе дакъа лаца, къаьнарча замах юхедисача зенерча гІулакхашта гуччахьа дукхьала бовла ца ловш, шоаш а ца деш из кхычар дича бакъахьа хеташ бола коммунисташ къаьстта нохчаштеи гІалгІаштеи юкъе, хІанз а болаш хилар. ХІаьта цхьайолча партийни организацеша царгара хьалла хьадехац парте Устави Программей кхоачашъелга. Коммунистий бехктокхам айбара дІахо а дукхагІа пайда эца беза партийни собранеех.

Парте горкомашеи райкомашеи партийни документаш хувцаш гуча мел даьнна дикалар дІачІоагІде, юкхьанцарча партийни организацей лоархІами денали кхы а айде, коммунистий хьинари бехктокхами айбе беза,

---

«ЦІЕЧА ШОАТТАНА»

НАКЪА ДОЛХАШ

ДИКА КИЙЧЛУШ БА

В. И. Ленин ваьча дезача ден сийна Ерригсоюзни коммунистически субботник чакхдаккхара Москверча хьалха латтача предприятеша дІайолаяь инициатива чІоагІа раьза хинна хьаллаьцай Грозненски «Автоспецоборудование» яхача спытно - экспериментальни завода болхлоша, инженерно - технически болхлоша гІулакхерча наха. 19-ча апреле заводера бархІ бІаь саг араваргва коммунистически субботнике. Царех 4 бІаь саг къаьстта чІоагІа хьинар айденна къахьегаш хургва продукци арахецача. Цар цу дийнахьа кийчъе лерхІ кхо эзар гарга сома маьха товарни продукци, хІаьта шоаш даьккха алапи пятилетка фонда юкъедахьа лерхІ цар.

Производстве къахьегаш воаца 4 бІаь саг хургва предприяте ков, гонахьара моттигаш, Красноанаменная, Брагунская, Стахановская яха улицаш цІенъеш, кита достам беш. Цул совгІа дукха дІайогІа лерхІ цар гаьнаш, кІираш тоахаргья производственни помещенешта, гаьнашта.

Б. КОСТОЕВ.

• • •

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Ерригсоюзни коммунистически субботнике шерра дакъа лаца дага ба вагонашта технически тІахьожам лоаттабеча пункта, ремонтни цехий болхлой.

— Вагонникаш кийча ба цІе субботник чакхдаккха, субботнике балха араваргва 900 саг. Ерригача цехашка, сменашка белгалдаьхад 19 апреле дергдола балхаш. Укхаза хІаранена хов мичахьа, малагІча объекте къахьегаш хургва цу дийнахьа, кийчъяьй эша инструмент, — йоах грозненски локомотивни депо начальника Радван Николай Ивановича.

Субботник долча дийнахьа 36 вагона деповски ремонт е, царна 12 автосцепни прибор, дукха чархаш, автотормозни оборудовани, кхыйола оатхалаш е дага ба ремонтникаш.

Вагонашта технически осмотреча пункта болхлошеи специалисташеи Грозный станце наькъашка ремонт е депо дІаяхийта езача 40 вагона шоаш ремонт ергья, 120 вагоний тормозни оборудовани а тоаергья.

Дукхача болхлоша дакъа лоацаргда металлолом гулдеча, депо территори тоаеча. Цу дийнахьа даьккха дерригa ахча пятилетка фонде дІахьожадергда.

Г. АНОХОВ.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬРАШ

ЛАЬТТА ДЕЗАШ ХИЛЧА...

— Ширвани, минеральни удобреней цхьа машина енай хьона, дІаэца! — аьлар совхоза керттерча агронома Калинкин Александр Ивановича. Гайтамиров веда а венна йистхилар:

— Кхо бІаь гектара кхоачам хургбий цох? ХІаьта а хьаьь Іа ер-м, кхы а хьатІанхьаре на йий оаш.

— Соцарг м вай, кхыметтел директор волча гІоргва шийна кхоачамхилла удобренеш дІа ца лой, — цун оамала раьза волаш аьлар А. И. Калинкина.

ХьажкІаш чІоагІа Іунал эшаш культура я. Цудухьа шийн ханнахьа агроприем кхоачашъе гІерт Ш. Гайтамиров. Дика караерзаьй цо шийн балха говзал. Массайтта шу да цо юрта боахаме болх бу.

1950 шера алх бетта йола механизаторий курсаш чакхъяьхачул тІехьагІа лаьттанцІа къахьега лаьрхІар цо. Эггара хьалха ДТ-54 яха трактораш Казахстана кхашка араьяьча, цу тІа ха лаьрхІача Ш. Гайтамирова кхаь бетта йола курсаш чакхъяьхар.

ДІаухар шераш. Хаьнаца хьаІоьра опыт. Дика караерзайир техника. ДІа мел вахача коллективе дукха везаш тІаэцна. Наькa дегашка вужаш, наха везаволийташ оамал я Ширване.

ЦІаккха дицлургдбйцаш доккха дика дера Ширванега 1962 шера; Гайтамиров Коммунистически парте мугІарашка дІаэц.

— Хьалха хинна Гайтамирова ва со-м, — йоах Ширване, — цхьабакъда, коммунист хилара кхы а доккхагІа декхараш латт сона хьалхашка.

...Итт шу хьалха шийна хьакъоастадаьча кхай тІа вена уйла йир звеньевойс: «Миштa вІаштІехьдаргдар цхьан культура хьувкъам лакхбе, эхь ма дий цхьан гектара тІара 9 центнер хьажкІаш чуэцар».

Севооборота структура хувцара, дІайийнача культурана лерттІа Іунал дара уйла тІасецар цун.

ПредшественникашкІара дІадоладир. ТолашагІа яраш горох, эспарцет, гидуарташ, силоса йийна хьажкІаш хилар. Цхьабакъда, юхьиг-м хала хилар: эшаш йола предшественниx ийслацар, хий дилла вІаштІехьдалацар.

Дукхача хана денз чІоагІденнa леладеш дар догІан хьисапе хьажкІашта хий деттилга. Цхьабакъда, из ийса доацилга дІахайтар Гайтамирова. ХьажкІашта харшах хий дехкар чІоагІа пайдане хиларах тешабир цо.

Халонаш эшаеш, механизаторий уйла, шийна тІаерзаеш, шийна дагадоаллачунга кхьачар Ширвани.

Дика толамаш даьхар цун звено членаша бархІлагІча пятилетке. Дикача боларца дІайолайир ийслагІа яр а.

Иштта хІара шера хьувкъам лакхбеш, 1974 шера цхьан гектара тІара 37,2 центнер хьажкІаш яьхар цун звенос.

Мишта карагІдаьлар из?

Ш. Гайтамирова дувц:

— Керттера дар хьажкІаш кхеяра технологи йизза кхоачашъяр да. Хургболча хьувкъама гурахье а е еза уйла. БІаьсти хьажкІаш дІаюргйолча кхай тІа хиьна предшественник теркал я еш лущильникаца обработка ю лаьттана, цу тІа дІайийнача культурана лазарш хургдоацаш. ТІаккха цхьан гектара кхоъ центнер кхоачийташ минеральни удобренеш товс. Іан замалахь органически удобренеш йохк. Цул тІехьагІа оахам ду. ВІалла торо хилча чудолийташ хий дулл.

Цо из дуццаш сона дукхьал доагІа Іурийна сабелгало йоалаш из кхай тІа акар зябь мишта аьхай, удобренеш мишта тайсай хьажар дукхьа. Тесса болх бе хац коммуниста.

ХьажкІаш лелаераша бІаьстий гурахьеи мара болх бац, аьлла хет цхьабараштa. Из ийса дац. Дика хьажкІаш кхее гурахьа лаьтта оахаш, Іай удобренеш дІатовсаш, техника кийчъеш болх бу цар. Хьабойя дерригача шера бе болх ба.

Гуйре чуерзайнча-м салаІа а мегаргдар. А, хайна вагІа сатем бац звеньевойя. Хан-ханнахьа механически мастерской воагІа. Шоай техника тоераш та довкъостал ду, мичара-фу гоае еза хьалхадоаккх.

— Дика тоаьча техникаца бІубенна болх бе йиш я, — йоах звеньевойс.

Трактор, культиватор, сеялка яр боккъонца дика тоаяь йолгах дог тийша ца хилча кхай тІа ара ма йоаккхийла, аьнна оттадаьд цо. Кхай тІа ди доаккхачул, техникана фу эш хьожаш сахьат доале оал. Из хьехам дика дІанйцаб цун новкъосташа.

Массехк шера вІаштта цунна болх беш болча Идрасов Вахас, Вагапов Увайса, Гайтамиров Оалхазара тешаме кхоачашду шоай декхараш.

Цхьа барт хиларах, тІадиллар дизза кхоачашдарах, шоай балхах башаш-безаш уж хиларах вІаштІехьдоал цар толамаш даха.

Эггара лоархІамера агротехнически приемаш, Іилмани техникан карагІдаьнна кердадараш, кхетамца шоай балха юкъеккхахьарах хьалха латтарий мугІарашка яла вІаштІехьдаьннад Ш. Гайтамирова звено коллектива.

Уж толамаш даха боккха аьттув хилийтар звенога хозрасчет юкъейоалаяро.

Еррига техника звено хІара члена тІачІоагІъяь я. Цудухьа хІаране ше бехктокхаме лоархІ техникаx бизза пайда эцара. Трактор болх беш еце тракториста алапи эцац. ХІаьта машина къахьегама овсарле лакхагІа мел хула алапи а дукхагІа хул.

Цудухьа хІара машина, хІара юрта боахама инвентара дог лазаш доал ду механизатораша. ХьажкІаш лелаераша шоаш тоаду маккхаш, сеялкаш, нохараш. Машиний хьекхаенна оатхалаш дІа а ца кхувсаш юхаметтаоттаю.

Техникаx дог лазаш хилара дола тешал да Ширване МТЗ-50 яхача трактора тІа капитальни ремонт ца еш 10 шера болх бар.

Мишта карагІдаьннад цунна из?

«Къайле» йоккха яц. Ханханнахьен дикен технически гІулакх даьд, хІаьта машино шийгара доагІар хьалу шийн дикача даьна.

Хозрасчет юкъе йоалайча кІезигделар продукци яккхарга дІалодар, а. Плановийчул шозза кІезигагІа да на. Цхьа центнер ялат даккхарга 11 сага-дж доадаьд планагІа 143 хьда дезача. Оатхалаши довгори кходарах дукха средствaш кхояь. Цхьан тракторо шера де дезачох пал ах даьд. Цу дерригне рентабельноста боарам 33 процентага кхоачаш лакхбир. Уж ецийи дІахо йодача хана къахьегама овсарле лакхъю торонаш. Из да КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча КхайкаралтІа белгалдаьккхар.

Доккха беркат доал договор оттадаь цун звенос Вагапов Байкий коллективаца лелаеча социалистически яхьах. Дика гІулакхаш дукха дІа-хьа ийцад цар. Хих дІа а етташ минеральни удобренеш тувс, хьалхагІе оасара баьцаш тийде дІа а яьхе хьажкІашта гувнаш ду уж лаьтта кІалйохвйташ.

Оасар дІадаккхара дукха болх бу Гайтамирова звенос. 2,4-Д яхача гербицидаца обработка ю фу дІаделе, шозлагІа — хьажкІай пхиъ-ялх лард хьатІаьлча. Цудухьа цеиоаккхаш цІена хул цун кхаш.

ХІанз удобренеш тайса аьха улла лаьтта бІаьстан юхье юха оахаргла. Минеральни удобренешца цхьана дІалув фу. Цул совгІа культиваци еш цхьан гектара цхьа центнер кхоачийташ минеральни удобренеш товс.

Чоалхане я из агротехнически комплекс. Цхьабакъда, из данза даргдац. Из дерригa а лерттІа кхоачашдеш хилча мара хьажкІаш дика хьувкъарга дог доахилга яц.

Дукхача хана денз ялат кхедеш хьавоагІача ахархочо дика кхетаду дІадийнар мара чулахьарг ца хилар. «Одесская-10» яхача фух йола хьажкІаш шийн кхашка дика ца хьувкъилга гучадаьлча Ширване 1974 шера «Днепровский-90», «Краснодарский-303» яхача фух йола хьажкІаш дІайийра. «Краснодарский-303» фух йола хьажкІаш дика хилар. Мишта хул хьажа кІезига мара ца йийнача «Награда» яхача фух йолча хьажкІех хІара гектара тІара 70 центнер фуалъяьха хьажкІаш яьлар. Цудухьа уж укх шера кхы а дукхагІа дІае лерхІ цо.

ХьажкІаш яхара шоай пятилетка кхоачашъяьй Ш. Гайтамирова звенос. ХІаьта а карагІдаьннечун тІа саца дага бац цун членаш. КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкаралo деташ ураоттадаьча хьажкІаш лелаераша керда социалистически декхараш тІайийцад: шоаш лелаеча 300 гектарах хІаране тІара 60 центнер фуалъяьха хьажкІаш яха аьние. Цар яхье йийхай Б. Вагапова, Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза Б. Матаева звенош.

Доккха дакъа лоац общественни вахаре Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутата Ш. Гайтамирова.

Фашистски Германи эшаяь 30 шу дизара накъаболх советски нах укх деношка. Шолгача отделене, партгрупорга дукха къамаьлаш ду совхоза къахьегамхошта, хьалхашка Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тІем тІа советски халкъа карагІдаьннача турпалерча гІулакхех.

Лоацца аьлча, бе дукха болх ба Ленина, Октябрьски революце орденаш лелаеча Ш. Гайтамирова.

Л. РУДСКИЙ.

СУРТА ТІА: Ш. Гайтамиров.

Н. ЛИТОВЧЕНКО сурт.

ХЬИЙГАЧА КЪИХ—ДОККХИЙСОВГІАТАШ

ИйслагІча пятилетка дІадахача диъльагІча, къоастамбеча шера Ерригсоюзни социалистически яхье доккхий толамаш даьхарах «Гудермесский» совхоза КПСС ЦК, СССР Министрий Совета ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракх яла оттадир. Совхоза коллектива ЦІе байракх, хІаьта дикагІболча болхлошта орденаши медалаши дІалуш торжественни собрани хилар укх деношка город Гудермеса пионерий ЦІагІа. Цига дакъа лоацаш хилар района дикагІбола юрта боахама болхлой, колхозий, совхозий кулгалхой.

Собрани хьайийллар КПСС Гудермесски горкома хьалхарча секретара А. А. Чайкина. Цо къамаьл де дош лу КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина.

«Гудермесский» совхоза къахьегамхой доккхача совгІатаца даькъала а бувцаш, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракх дІалу по «Гудермесский» совхоза директорга Я. В. Белашовга.

Деннача совгІатах партена, правительствана баркал а оалаш совхоза къахьегамхой цІерагІа тІехь тІайоагІача хана кхы а дикагІа болх бе дош делар Я. В. Белашова.

Цул тІехьагІа района дикагІ болча юрта боахама болхлошта орденаши медалаши дІалу С. С. Апряткина.

Укх шера хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара из кхо ца беш къахьега тІа хьехаш Гудермесски района бераигача юрта боахама болхлошка собране дакъа лоацараша даь кхайкарал тІанийцар цига.

Х. МАГОМЕТОВ.

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

1974 шера 18 январе арадаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукхача шерашка цІена къахьегарах а къахьегаме карагІдаьннарий мах беш а СССР Лакхехьарча Совета Президиума цІерагІа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла укх новкъосташта:

Агапов Семен Васильевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене контролер-ревизора.

Аксанов Николай Антоновича — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора слесара.

Алтаева Гула Шамсуевнайна — Веденски районни потребительски общества маькх еча завода прачнана.

Арсанукаев Рашид Уцаевича — Веденски района болх беш болча кагирхой школа учебни даькъа заведующена.

Асалаев ШахІида — Веденски района санитарно-эпидемиологически станце дезинфектора.

Бебык Николай Яковлевича — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора слесара.

Битадзе Иван Семеновича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене топливни склада болхлочоа.

Булатханов Ибрагим Ибрагимовича — Веденски районни потребительски общества грузчика.

Вайтехин Михаил Петровича — «Электроприбор» яхача завода шофера.

Гашин Григорий Николаевича — «Грознефть» объединене Старогрозненски буровой балхий управлене вышкомонтажника.

Гришин Алексей Ивановича — «Грознефть» объединене трубно-инструментальни база мастера.

Груаев Василий Ивановича — «Электроприбор» яхача завода слесара.

Евдокимов Иван Алексеевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене Брагуны яхача станце дежурнена.

Евтеева Евдокия Федотовнайна — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора конюха.

Ермолаев Петр Григорьевича — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора слесара.

Жабиев Леда Бачаевича — Веденски района потребительски общества грузчика.

Журбина Нина Гурьевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больницерча терапевтически отделене заведующена.

Захаров Иван Степановича — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора тракториста.

Казейнов Василий Ивановича — «Грознефть» объединене Старогрозненски буровой балхий управлене буровой начальника.

Ковтуненко Ксения Андреевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница медицински сестрайна.

Колпикова Екатерина Яковлевнайна — «Грознефть» объединене Старогрозненски буровой балхий управлене техника.

Коротенко Николай Николаевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница лора.

Крапивная Мария Михайловнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница лора.

Круподеров Василий Федоровича — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора промывочни агрегата машиниста.

Кухарева Александра Яковлевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница медицински регистратора.

Лазарев Алексей Васильевича — «Грознефть» объединене Старогрозненски автотранспортни контора тракториста.

Лосева Варвара Ивановнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница лора.

Мальцагов Хасмахьмада — «Грознефть» объединене Старогрозненски буровой балхий управлене бурильщика помощника.

Махина Алексей Константиновича — «Грознефть» объединене трубно-инструментальни база такелажника.

Мироненко Людмила Семеновнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница медицински сестрайна.

Муслиев Алва Муслиевича — Веденски района потребительски общества грузчика.

Нередько Матрена Тихоновнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница санитаркайна.

Поборчая Евгения Андреевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница лора.

Подколзина Зинаида Федоровнайна — Сунженски района Карабулакски № 1 йолча юкъерча школа хьехархочоа.

Преснякова Любовь Федоровнайна — «Электроприбор» яхача завода йоккхагІйолча инспектора.

Пчелинская Милитина Владимировнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница фельдшера.

Разуваева Матрена Емельяновнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене бухгалтера.

Рубан Екатерина Дмитриевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница лора.

Савин Иван Антоновича — «Грознефть» объединене Старогрозненски буровой балхий управлене плотника.

Садулаев Шахаб Хатаевича — Веденски района «Колхозная жизнь» яхача газета корреспондента.

Сборная Александра Николаевнайна — Сунженски района Карабулакски № 1 йолча юкъерча школа хьехархочоа.

Свечникова Анна Алексеевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больницерча хирургически отделене заведующена.

Семенова Таисия Карповнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница лора.

Смирнов Николай Александровича — Назрановски района «Ленина никъ» яхача газета редактора заместителя.

Смынтина Раиса Ивановнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница акушеркана.

Сухомлинова Антонина Васильевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене оператора.

Татарков Акисим Григорьевича — «Электроприбор» яхача завода плотника.

Умаханова Хьавайна — Веденски района потребительски общества чайне шеф-повара.

Филиев Георгий Яковлевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа дІаегІа хьунаш лораеча Грозненски дистанце воккхагІволча инженера.

Фролов Павел Карловича — Сунженски территориальни совхозно-колхозни управлене межколхозни агрохимлабораторе шофера.

Халухаев Султан Алибековича — Сунженски коконосушилка агронома.

Харитонова Валентина Макаровнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене бухгалтера.

Чатаева Пола Магомадовнайна — Веденски района потребительски общества маькх еча завода бод кийчбеча.

Чентаев Ахьмада — «Грознефть» объединене Старогрозненски буровой балхий управлене мехкдаьттан газовйи скважинай бурильщика помощника.

Шепелева Зинаида Алексеевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене машиннаькъахой больница медсестрайна.

Шелкин Петр Константиновича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене мухеашн багажи хьаэцаш а дІателаш а волчоа.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1975 ш., 27 февраль.

КОТВАЬННАРАШТА—ЦІЕ БАЙРАКХ

Укх деношка дукха нах гулбеннабар Малгобекски района чуоттадаь хьайбаш кхоабача «Алханчуртский» совхозе. Царна юкъе ба механизатораш, шофераш, хьайбаш леладераш, боахама кулгалхойи специалисташи, хьаший. Уж цига баьхкаб ийслагІча пятилетка диълагІча, къоастамбеча шера района боахамашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарах шоай совхоза КПСС Малгобекски горкомеи горисполкомеи карара кара лу ЦІе байракх хьожаяра хетаяьча торжественни собране дакъа лаца.

Собрани хьелл совхоза парткома секретара М. Цечоева. Цо дош лу КПСС Малгобекски горкома секретара И. Гириевна.

Нов. Гириева ЦІе байракх дІалу совхоза кулгалхошка.

Собрание къамаьлаш дир бригадира Дарсигов Мувсас, хьакхарч лелаеча Лашенко Екатеринас, совхоза парткома секретара Цечоев Мувсас, кхычар. Цар тешам белар КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкарала гІулакхаца йоп а луш, дІахо йодача хана шоаш кхы а дикагІа къахьегаргхиларах.

И. БАРАХОЕВ, тха штате воаца корр.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Укх деношка республика Лакхехьарча Совета Президиума заседани хилар. Цига доладаш йир Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателa заместителa С. В. Синельникова «РСФСР-ен Нохч-ГIалгIай АССР-ен Лакхехьарча Советий депутаташе харжархой наказаш кхоачашдара даьчох», Нохч-ГIалгIай республика социальни Iалашон министра В. С. Симарзина «Паччахьалкхен пенсеех закон кхоачашдарйи республика къахьегамхой социальни Iалашо товелга Iалашдаран Нохч-ГIалгIай АССР социальни Iалашон министерства беча балхах».

ХАРЖАРХОЙ НАКАЗАШ КХОАЧАШДЕ

Республика Министрий Совета председателa заместителa С. В. Синельникова докладаген планово-бюджетни комиссе председателa В. Б. Назарова содокладаген ла а дийгIа, Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдоаккх, министерсташа, управленеша, ведомстваша, къахьегамхой депутатий районни городскойи Советаша, депутаташа дакъа а лоацаш, наказаш кхоачашдара цхьаболa болх баь хилар. Харжархой наказаш кхоачашдарца дувзаденна дешаш дийцад Министрий Совета, министерствай коллегей заседанешка, моттигерча Советий сессешкен исполнительни комитетий заседанешкен.

Республике наказаш кхоачашдара кхы тIа а моттигера ресурсаши кхоачамаши лех. Бюджет кхоачашдеча хана боагIачул совгIа 1971—1974 шерашка хьахина пайда 29964 эзар сом хиниаб. Цо дикка дакъа дIадахийтад харжархой наказаш кхоачашдара. Хоржамаш хиначул тIехьагIа чакхдаьннача кхаьи ахи шера 145 наказ кхоачашдаь дьаннад, 183 кхоачашдара гарта да.

Харжархой наказаш кхоачашдеш цхьадола дешаш къоастадаьд республике: боахами социально-культурни гIишлоша хьалъяьй, хьалдаьд керда нах чубаха цIенош, школаш, больницаш, берий учрежденеш, клубаш, бытовни кхыйолен объекташ. Дукха рузкъа дIадахийтад городаш, поселкаш, юрташи нах баха моттигаш тоаяь хозъяра, керда наькъаш хьалдара, телхараш тоадара, газони водопроводни линеш хьаяра.

Цунца цхьана Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето, цхьайолча министерсташа, управленешен ведомствашен, райгорисполкомаша мел эшаш да дьага РСФСР-ен Нохч-ГIалгIай АССР-ен Лакхехьарча Советий депутаташта харжархоша тайна деррига наказаш кхоачашдара. из дара долча кхоачамех бизза пайда эцара.

Къьастта ледара кхоачашду харжархой наказашца дувзаденна декхараш жилищно-коммунальни боахама, просвещене, мелиорацен хи боахамен, юрта боахама министерсташа, автомобильни наькъаш хьалдечен царна эксплуатаци ечен управлене, совхозийи «Грознефтехимзаводы» яхачен производственни объединенеца, къахьегамхой депутатий Грозненски городской, Назрановски, Сунженски районий Советий исполкомаша.

Из бахьан долаш производственни культурно - бытовни объекташ, школаш, больницаш хьалъярца, нах баха моттигаш тоаяь хозъярца дувзаденна цхьадола наказаш кхоачашделга чIоагIа тIехьадоах, хIаьта цу тайпарча наказех дукхадараш вIалла кхоачашде болабенна бац.

Республика Министрий Совето харжархой наказаш, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета сессе яь предложенеши замечанеши кхоачашъяйтара министерствай, управленей, ведомствай кулгалхошкара доагIар дизза хьалехац.

Республика госплан, районни городскойи Советий дукха а плановни комиссеш шоаш шера планаш уттаеча хана харжархой наказаш кхоачашдара йолча торонашка леррттIа хьажац.

Лакхехьарча Совета Президиумо декхарйила баьб министерствай кулгалхой: жилищно-коммунальни боахама (А. К. Зязин), юрта боахама (С. А. Кириллов), просвещене (М. У. Умаров), унахцIенон (М. Т. Индербиев), совхозий производственни объединене (Д. Г. Завгаев), автомобильни наькъаш хьалдечен царна эксплуатаци ечен управлене (Г. М. Дидигов), транспортни управлене (Е. А. Надиров), иштта кхыча министерствай, ведомствай кулгалхой, къахьегамхой депутатий районни городскойи Советий исполкомаш цхьан кIира харжархой хIара наказ юха таьжен уж кхоачашдара де мел эшар де.

Республика Лакхехьарча Совета массазарча комиссешта тIадиллад харжархой наказаш кхоачашдара хадданза тIахьожам лоаттабе, цу хьакъехьа отчеташка ладувгIа, депутаташта могадаьд наказаш кхоачашдара бахаш бола нах оарцагIбаха, цу даькъе шоаш дечох царга хан-ханнахьа хоам бе.

Республиканске газеташ, телевиденен радиовещанен комитет декхарйила йий наказаш кхоачашдарах дукхагIа язде.

МИНИСТЕРСТВО ОТЧЕТ ЛУЩ Я

Республика социальни Iалашон министра В. С. Симарзина докладаген республика Лакхехьарча Совета законодательни предложеней массазарча комиссе председателa У.-А. Исмаилова содокладаген ла а дийгIа республика Лакхехьарча Совета Президиумо соцам тIаийцаб. Республике пенсеши пособеши йийеш 156520 саг ва, духхьал 1974 шера царна дIаденнад 60,5 миллион сом. Социальни Iалашон министерства доал ду 850 къоаной инвалида лелавеча цхьа цIен-интерната, эшар ду пенсионераш. да воацаш бисача дезалашцара нах балха оттабара, царна професеш Iомаяран материально-бытови гIулакх даран.

Республике вIашагIъелла болх беш я пенсеш хьожадеши уж дIателаши йола республиканска центр. Чакхбоалхаш латт социальни Iалашо ю районнина городскойи отделаш централизовани хьисапе пенсеш дIателарга яхара беш бола болх.

Цунца цхьана Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар социальни Iалашон министерствай цун моттигерча органийи балха кхы а цIендаштта кхоачамбоацараш хилар. Пенсеш дьелалеча хьалхачен республиканска центро шиъ декхараш во кхоачашду. Цу центре 1974 шера кийча 604 жалобаехи заявленеехи 88 процент ераш пенсеши пособеши ханнакъа дIа ца кхачарах леткъаш хр. Цу тайпара кхоачамбоацараш дукха да Гудермесски, Ножай-Юртовски, Ленински районашка.

Жалобашеи заявленешеи дIадехарашка хьожилга тIехьадоахаш, волонита лелаеш, уж йовеш моттигаш хиннай.

ХIанз а тIехьа хулаш я пенсеш, пособи хьожадара хьачуденна каьхаташ лерттIа ца тохкаш, доагIачул совгIа е ца эшаш уж хьежаеш йола моттигаш.

Къахьега йиш йола пенсионераши инвалидаши кIезига юкъеоз общественно - пайданеча къахьогама.

Грозненски горисполкомо хIанз тIехьа кхоачашбаьбац Сийлахь-боккхача Дай-мехка инвалидашта квартираш ялара бaь хинна соцам. Цу тайпара 65 саг ва шоай аргIанга хьежаш.

Кадрашца беш боле болх ледара латт, шоай балха гIулакх бехктоккхаме а хеташ цар кхоачашдергдола, шоашта хIама эшаш тIабаьккхача къахьегамхоша дIадехараш кхоачашдара лерттIа йоакхо еш уж хургбола гIулакх Iалашдаьлац.

Къахьегамхой районни городскойи Советий исполкомаша лерттIа тIахьожам лоаттабац социальни Iалашон органий балха, цох лаьпа дешаш геттара кIезига дувц исполкомашка.

Лакхехьарча Совета Президиумо республика социальни Iалашон министрагара В. С. Симарзингара тер...м тIабохийтилга дIалийхар Паччахьалкхен пенсеехи къахьегамхой социальни IалашIбелга тоадараха дола закон кхоачашдеча дола цIенхаштта кхоачамбоацараш дIадахара.

Къахьегамхой депутатий районни городскойи Советий исполкомашта могадаьд социальни Iалашон органий балха дукхагIа терко е, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIемен къахьегамен инвалидий, пенсионерий, да воацаш бисача дезалий денна йоаккхо е, социальни Iалашон органашта эшаш дола практически новкъостал де.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадиллад пенсеш хьежадечен дIателачен республиканска центрага лерттIа болх байтара къоастаде деза дешаш чакхдоалаца, социальни Iалашон органий болхлошта эшаш дола материально-бытови хьал хьадела.

КОТАЛЛО ЯЬККХАРАШ

Хьалхадоагlачу шера хьувкъама гурахье а йоакхо ю боахама дикача дас, специалисташа. Вай республика дукхагIдолча боахамашка йоаггIа йоакхо яьй соаме а пятилетка чакхйоалача шера хьувкъама лаьтта дIадоладаргдола фу дика хилийтара.

Цу доархIамерча гIулакха кийчо еш юрта боахама министерства коллеге, республика совхозий объединене, НТО республиканска правлене, заготовкайи юрта боахамен болхлой, гIулакхерча наька, профсоюза обкома президиума, республиканска паччахьалкхен фуна инспекце конкурс кхайкадьяр.

Гурахьен бIаьстан юхьен ювча культурай шоай боахамера тIехдика фу кхоачамхилал кийчдаьчен йиллача хана дIадувча боарам тIа уж кхоачашдечен боахамашта кхайкаьяча республиканска конкурса итогаш яьй конкурсни комиссе.

Йиллача ханен кхоачамболаш дакен фу кийчдарах цу конкурсе хьалхара моттиг хьожаьй Сунженски района «Победа» колхоза. Юрта боахама министерства, республика совхозий объединене, республиканска паччахьалкхен инспекце харара кара тела ЦIе байракх, совгIата 350 сом, заготовкайи юрта боахамен гIулакхерча наьха, болхлой профсоюза обкома, юрта боахама министерства-грамота еннай цу коллектива.

Фу кийчдеш хьинаре дакъа лоацаш хьалхие яьккхараштa йохка хьожаьй «Жигули» яха цхьа машина, К-750 яха цхьа мотоцикл, салаIа мах боацаш шиъ путевка.

Республиканске конкурсе котъьаьнарг лоархIаш йолла тIа моттиг хьожаьй Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза. Цу коллектива еннай заготовкайи юрта боахама болхлойи, гIулакхерча наьха, профсоюза обкома, юрта боахама министерства, республика совхозий объединене грамота, 200 сом преми. Фу кийчдеча лакхара хьокхамаш даьхарашка йохка хьожаьй «Жигули» яха цхьа машина, салаIа мах боацаш шиъ путевка.

Юрта боахама министерства, республика совхозий объединене, республиканска паччахьалкхен фуна инспекце карара кара тела вымпели 100 сом преми луш кхоалагIа моттиг хьожаьй Наурски района Ленина цIерагIча колхоза. Фу кийчдеш лакхара хьокхамаш даьхарашта йохка К-750 яха мотоцикли салаIа мах боацаш шиъ путевкен хьожаьй.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача, Грозненски района 1 Мая цIерагIча, Малгобекски района «Кавказ» колхозаша, Урус - Мартановски района «Красноармейский», «Гойтинский» совхозаша дика фу кийчдаьлга белгалдаьккхар конкурсни комиссе.

ПРОЕКТИРОВЩИКАША — ЮРТА БОАХАМА

«Грозгипросельхозстрой» проектни института коллективо проектни документаци кийчъю Нохч - ГIалгIай, Къилбаседа-ХIирий, Черсий - Балкхарой автономни республикаштен Архангельски областан.

Института коллективо оттаьяча проектаех хьалъяьй дукха хьайбаш лелaдара комплексаш. Царех я Грозненски шурий, В. И. Ленина цIерагIча совхозашкара хьакхарч лелаяра йола комплексаш, Грозненски района № 1 йолча шурий совхозера шурий - товарни фермаш, Архангельски областа Ластала яхача поселкера ферма, кхыраш.

Института коллективо кийчъяьча проектаех хIанз племенной балха йола республиканска станци хьалъеш я вай республике, Дагестане, Къилбаседа ХIирий республике. ЭксплуатагIе дIаяла кийчъеш я ялх гектар йоккха йола Махачкалера тепличнi комбината хьалхара аргIа.

Дагестане мохк агарах деха цIеноц юхаметтаоттадара сиха проекташ оттае езаш ба проектировщикаш: Буйнакска районашка хьалъергья ши поселок. Царех цаI—Герей-Овлах яхача хьалъе лерхIар микрорайон санна лоархIаш хургья, шоллагIьяр Атланаук яхача юрта хьалъергья.

Цу поселкашка хьалдергда хIанзарча хинара, еррига партIатонаш йола цIенош, школаш, берий бешамаш, яслеш, культурни а бытовой а объекташ.

ХIанз Буйнакске института изыскателаш тохкамаш лаь баьча проекташ оттае болалургба.

Я. БУБНЕНКО.

Ворошиловградски область. КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп луш лакхара социалистически декхараш тIаийцад «Свердловантрацит» комбината «ЦIе партизан» яхача шахтерча Социалистически Къахьегама Турпала В. Г. Мурзенко бригада.

Пятилетка чакхйоалача шера горнякаша даьрхIад 1250 эзар тонн кIор бакхха, къахьегамен материальни затраташ кIезигъяра чотах 100 эзар сом кходе.

СУРТА ТIА: В. Г. Мурзенкон цун бригада членаш (аьрдехьара аьттехьа) В. В. Павлюченко, А. П. Кузнецов, В. Н. Федоров, Ю. И. Высоцкий.

Р. Азриеля сурт.
ТАСС фотохроника.

ХА ТИННА ГIИРСАШ

РЕЙД

Укх тIеххьарча хана культурно-бытовни нах чуIеш долен гIирсаш хьалдара кIезиг-дукха терко е яьннай «Чечингсельстрой» треста № 432 йолча Назранерча ПМК коллектив. ДIадахача шера эксплуатаце дIаеннай цо Экажкъонгий-Юртара бархI шерара кердача тинах йола школа, хIаьта Назране 170 фусама лаьрхIа шин цIа, иштта кхыйола объекташ хьалъяьй.

Укх деношка тха рейдови бригада хилар ПМК гIишлошъерий низаца массехк объект хьалъеча.

ГIишло хьалъеча пена тIа йоккха вывеска йоалл. Цу тIа яздаьд: «600 сага лаьрхIа культура ЦIа хьалдер я ПМК-432, прораб Льянов, бригадир — Албогачиев». Укхаза да лозунгаш а: «Балха минута — халкъа ганз!», «Сага сийле — къахьегамца», «Кхоачашъергья вай XXIV-ча съезда решенеш!».

Культура ЦIа хьалдеш 45 саг чубоагIа кхо бригада я. Чуйнна болх беш ба уж. ГIишлошъераштa хьатIакхухь маркхал, хьаух плиташ тIайола машинаш. Цхьа минута балха ха йовра кхераш сиха уж Iойоассаю болхлоша.

— Хьалха дIаяхача хана ардакх, кхыйола материалаш йоацаш тоъал ха йоаккхар оаха,— йоах прораба Льянов Уматгире, — хIаьта из хилаш хIанз. ПланагIа 1976 шера объект эксплуатаце дIаяла езаш да тхо. Иштта оаха болх бой из де вIаштIехьдаргда.

Цхьабакъда тха уйлаш хуацалу болхлошца къамаьл хилча. Царех дукхагIбараш ха йолаш а шоай балхах дика кхеташ а нах ба.

— Ер вурийтталагIа шу да аз гIишлошъеча болх бу. — йоах Тутаев Iийсас, — бакъда, хIана со дукха раьза вац тхоай балха тIа нийслуча цхьадолча кхоачамбоацараштa, алапи хан-ханнахьа хьателац. Декабре хьадала дезаш хиннар деннадац II-ча январе мара. ТIаккха фу де деза, дезал дукха а хилча ахча хьалуш а ца хилча. Иштта леткъ Арчакова Аминат, Кожурзоева Пана, кхыбараш.

Сентябрь бетта хьалъе йолаьй Назране санэпидстанце здани. Дика дIаболабаьб шоай болх гIишлошъераша юххьанца деца. Дика опыт йолча прораба Албогачиев ИсмаIала кулгал а деш 25 саг ва укхаза къахьегаш. Сиха лакхлуш латт цун пенаш.

— Албогачиев Къурейшеи Костоев Сайпуддиней кулгал деш йола ши бригада хьинаре къахьегаш хиларца дикагIчарех лоархIаш я тха коллективе, — йоах прораба. Цхьаккха брак а ца нийсйолийташ хIара дийнахьа 1,7—2 кубометр пенаш дотт цар норма 1,5 кубометр мара йоацача. Цифрашка диллача 120—130 процент кхоачашъю сменни норма.

Наьсар-Керте бахача наха кастта совгIат хургда. Цар вIаштIехьдаргда гаьнна дIа а ца ухаш шоашта юке кино хьежа. Дукха ха йисац 300 сага лаьрхIа ахкана ра кинотеатр эксплуатаце дIадала. Ма-хулла сихагIа из йистедаккхара хьинаре къахьегаш я мастер Горбаков Iалихан керте латта коллектив. Дукха ха яц из цу объекте хьожаяь. Бакъда цу лоацача хана цун хьинарца хувцаденнад «йицъенна» лаьттача кинотеатра сибат.

— Дукха хIама дац тха укхаза де дезаш, — йоах Iалихана, — шоана гучча тайпара дола лоадам боаца хIамаш мара. Бакъда цар тIехьатетт лоархIаме балхаш. Масала, тоъаш яц механизмаш. Подъемни кранаш-м я, бакъда, уж а цхьаццайола оатхалаш ца хиларах дукхагIча даькъе болх беш яц. Ноябрь бетта денз 8 тонн метала ца хиларах дукха болх юкъахбисаб тха. Пайда бий, тхо сихагIа объект йистеяккха гIертар, нагахь санна гIишлон материалаш ца хилча? Тхона а хет из иштта, хетаргахьа цу хаттара жоп лургда ПМК-432 кулгалхоша.

ДIадахача шера сентябре хьехархошта лаьрхIа 4 квартира йола цIенош хьалде доладаьд ПМК коллективо Экажкъонгий-Юрта. Цу хана 8 саг вар цига болх беш. Цхьабакъда, дIабахача беттага кхаччалца лаьттад уж материалаш йоацаш. Из бахьан долаш тайп-тайпарча участкашка хьежаьй бригада. ХIаьта хIанз а кхы тоаденнадац гIулакх.

— Ийнаш Iотоха материалаш йоацаш латт тхо, — йоах бригада бригадира Картоев Исраила. Тахан цхьа машина маркхал бенаб. Из бац санагIий йсвкъаш йиззад мара. Кхы бахьаргбий ховш а бац, чура пенаш хьаха йиш йолаш да. ХIаьта уж хьаха болхлой бац. Бригадира ма-аллара, цига хьахьожабе а ца хьожабе а мегаш ба штукатураш. Бакъда, пенаш хьакалехьа электропроводка йилла езалга ховш хилча, мичаб электрикаш? Уж бац. Пенаш а тховнаш а хьаьха даьлча электрикаша юха хаьрцаш а доехаш телкаш штукатурка. Цу тайпара моттигаш а хьалха а нийсъеннай ПМК тIа. Аниа, кхетаде деза цаI. ХьаьчуI тIехьагIа йохаяь штукатурка цIаькхаза яр смета юкъе ца дергIвлга, из болх лоадам боацаш хет цига. ХIаьта цунга дIабаха безаш хул къахьегам. Кийчо яьй бригада сантехникаша болх дIаболабара, хIаьта уж а маца хургба ховш дац. Ховш яц бригада ше хьаьца социалистически яхь лелаю, маца объект йистеяккха еза. Наггахьа мара хулаш вац цига прораб а. Бакъда цу цIеношка хьежаш юрта хьабаькхача хьехархой гIаддайнaлга.

Рейдови бригада мел хиннача объекташка туш яц гойтара агитаци. Духхьал культура ЦIа хьалдеча доаллача цхьан-шин плакатах кхоачамбаьб ПМК парторганизацен месткомоа. Цхьаккханахьа а яц «кхое гIишлон материалаш» яха дешаш тIадола плакат, бакъда йохаяь ардакхаш, ахъяьха кирпичкаш, Iоахийта маркхал — масса йолча объекташка ба.

Укхаза белгалдаккха деза цхьа хIама. Из да тхо мел хиннача объекташкара болхлой, мастераш, прорабаш Назрановски заводе хьаю кирпишк геттара во я яхаш леткъаш хилар. «Хьабе йолла йиш йолаш хилац царех кирпишк, хIана аьлча йох из,—йоах гIишлошъерашa, из бахьан долаш къахьегама овсарле лохлу, болхлой безам а бов, хьалъю объекташ дика хилац.

ПМК коллективо хьалъеш йолча йоккхача а зIамигача а объекташка во да гIишлошъерий бытовой хьалаш а. Болхлошта лаьрхIа помещенеш яц. Яц кхача бIоахбе, кулг-юхь дила моттигаш. ХIаьта газеташ, журналаш, шашкаш хинна-м моттиг а яц. Иштта хулаш яц укхаза беседаш, къахьегамхошта юкъе дIайха дош ала агитатораш, политинформатораш ахац. ХIаьта уж бий-бецций ПМК ховш саг вац.

Уж кхоачамбоацараш лоадамбоацаш да аьнна хета хургда ПМК-432 кулгалхоштен общественни организацештен.

Теша лов рейдови бригада гучадаьха кхоачамбоацараш дIа а даьха, укх шера тIанйца социалистически декхараш толамца кхоачашдайтара «Чечингсельстрой» треста кулгалхоша ПМК-432 новкъостал дергхиларех.

«Сердало» газета рейдови бригада:
М. ГАДАБОРШЕВ, прораб, Назрановски халкъа тIахьожама комитета член,
И. ДОДОВ, комсомола Назрановски райкома хьалхара секретарь.
А. САГОВ, тха соб. корр.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-е ГIОЛЛА ДУКХА БЕРАШ ДОЛЧА НОАНОШТА «МАТЕРИНСКАЯ СЛАВА» ЯХА ОРДЕНАШИ «МЕДАЛЬ «МАТЕРИНСТВА» ЯХА МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ЙОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1944 шера 18 августе арадаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Материнская слава» яха орденаши «Медаль материнства» яха медалаши луйла дукха бераш долча ноаношта.

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ ГIОЛЛА

«Материнская слава» яха I степена орден итт бер да а дагь уж кхетамца-кхедаьча ноаношта:

Дакаева Тамара Юсуповнайна — бахача наха гIулакх деча бюро болхлочоа.

Яхастова Яхийца — «Металлист» яхача завода болхлочоа.

Эскиева Саунайна — цIен-нанна.

«Материнская слава» яха II степена орден бархI бер да а дагь уж кхетамца кхедаьча ноаношта:

Алтамирова Зула Якубовнайна — магистральни продуктопроводий Грозненски райуправлене болхлочоа.

Азиева Малудайна — № 3 йолча сомий-баьцадаарий совхоза болхлочоа.

Асуханова Ребайна — цIен-нанна.

Бетмерзаева Петимат Дириевнайна — «Грознефть» объединене автотранспортни контора болхлочоа.

Ганиева Махьмада Довхана — цIен-нанна.

Теврузова Падам Ребатовнайна — ГНХРС № 2 йолча ремонтно - гIишлон управлене болхлочоа.

Сулейманова Раиса Истамуловнайна — цIен-нанна.

Тасаева Баяната — дорожно-гIишлон управлене болхлочоа.

Тайсумова Шура Сайдахмедовнайна — цIен-нанна.

Керимова Азмана — «Терек» яхача Нохч-ГIалгIай мебельно - деревообрабатывающий фирма болхлочоа.

Усманова Сайбат Салмановнайна — цIен-нанна.

«Материнская слава» яха III степена орден ворхI бер да а дагь уж кхетамца кхедаьча ноаношта:

Авторханова Iайна Якьяевнайна — № 1 йолча торггастронома болхлочоа.

Ахильгова Якьяй Iайшета — цIен-нанна.

Бисултанова Джармана — Грозненски химически комбината болхлочоа.

Дениева Iайшета — цIен-нанна.

Ирезова Заман Битирсултановнайна — цIен-нанна.

Ичаева Зара Умаровнайна — Грозненски главпочтамта болхлочоа.

Магамадова Сацитайна — цIен-нанна.

Яхьяева Асията — цIен-нанна.

«Медаль материнства» яха I степена медаль ялх бер да а дагь уж кхетамца кхедаьча ноаношта:

Абакаева Айманена — Нохч-ГIалгIай АССР МВД гIишлон-монтажни управлене болхлочоа.

Асуханова Аштена — цIен-нанна.

Бисаева Рабата — Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене № 8 йолча гIишлон-монтажни управлене болхлочоа.

Грунтман Берта Фридриховнайна — цIен-нанна.

Джамалдаева Тамара Лулаевнайна — цIен-нанна.

Дукаева Кока Хусаиновнайна — «СевКавНИПИ-нефть» болхлочоа.

Ельмурзаева Тамарена — № 2 йолча детдома болхлочоа.

Идиева Тамусена — цIен-нанна.

Магомадова Кайпийна — Грозненски горплодоовощторга болхлочоа.

Саралапова Паезана — «Октябрьнефть» НГДУ ОРС-а № 4 йолча столове болхлочоа.

Солсаева Хьава Джамулаьнайна — рынкай управлене болхлочоа.

Шаваева Шарипата — Грозненски районни больница болхлочоа.

Юшаева Мадижа Ахмед-Султановнайна — цIен-нанна.

«Медаль материнства» яха II степена медаль пхи бер да а дагь уж кхетамца кхедаьча ноаношта:

Амерханова Маликайна — цIен-нанна.

Акбулатова Iайна Магомедовнайна — цIен-нанна.

Актимирова Забат Даудовнайна — цIен-нанна.

Бекаева Тамарена — цIен-нанна.

Гайтукиева Маржан Ордиевнайна — цIен-нанна.

Григорьян Елена Григорьевнайна — цIен-нанна.

Джанбекова Нюра Сайтовнайна — Грозненски химически комбината болхлочоа.

Дудаева Наташа Махадиновнайна — Грозненски химически комбината болхлочоа.

Етуркаева Зарайна — столовей, ресторанийи, кафе треста № 18 йолча столове болхлочоа.

Леймоева Iайшета — цIен-нанна.

Израилова ПетIамата — цIен-нанна.

Манукьянц Мария Петровнайна — столовей, ресторанийи, кафе треста № 1 йолча кафе болхлочоа.

Мажидова Дашена — цIен-нанна.

Муталибова Яхена — цIен-нанна.

Улубаева Рукъията — «Грознефтехимзаводы» объединене ВОХР вIашагIкхийтача отряда болхлочоа.

Хачукаева Хьавайна — Грозненски мехкдаьтта института болхлочоа.

Хамидова Малика Баудиновнайна — цIен-нанна.

Хаматханова Фатима Джабраиловнайна — Октябрьски района № 51 йолча школа болхлочоа.

Шамаева Зулпата — № 3 йолча плодоовощной совхоза болхлочоа.

Юрченко Раиса Ивановнайна — цIен-нанна.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный, 1975 ш. 28 февраль.

Торонех пайда эца

Республика юрта боахама министерства боахамаша КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш Iилман карагIдаьнараш, керда техника, хьалха латта технологи производстве юкъе а кхувлаш дукхагIа теркам тIабохийт юкъарча производства лу пайда дукхагIа хилийтара.

Iилманеи хьалха латтача практиканеи карагIдаьннар юкъе доаладарах республика дукхагIйолча колхозий торо хиннай лаьттанцареи хьайбашкарен йоала продукташ дукхагIа яха.

Йолаш йолча техникаx кхоеш лерттIа пайда эцарах, лаьтта леладара культура хьалха латтача агротехника дIамадехьара лелаярах Грозненски района 1 Мая цIерагIча, «Советская Россия» яхача колхозаша. Шалински района XX партсъезда, Ленина цIерагIча колхозаша, Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза дикъ шера кхоачашъяьй паччахьалкхенга ялат доххара пхешер план. Шерагара шерага дукхагIа хул хIара гектара тIара 50 центнерал дукхагIа фуъальяьха хьажкIаш йоаха механизировани звеньяш.

Хьайбай продукташ дукхагIа яхара, хьайбай боахам пайда боалаш хилийтар Iилма учрежденеша могадер хьа а эцаш республика колхозашка специализаци еш я. Хьалъю промышленни ларда тIа боахам лелабергболаш лаьрххIа йола фермаш.

Ставропольски края хьайбаш леладерий опыт хьа а нийца вай республике эгара хьалха йийллача площадка тIа дулха доахан кхоабилга дIадоладаьд Сунженски районе. Кастта Шелковскойи Ножай-Юртовски районашка хьалъергья дулха доахан кхоаба ши колхозий юкъара объединени. Дулха жа кхоаба 4 прошадка йолаш я, республике Шелковскойи Наурски районашка кхы а 4 хьалъеш я. Духхьал даххаш дола жерч мара хургдоацаш хIараяр 5 эзар устагIа лаьрхIа комплексаш хьалъергья Шелковской района «Красный пахарь», «Коминтерн» яхача, Наурски района «Красное знамя» яхача колхозашка.

ТIеххьарча шерашка вай республика специалисташа боккха теркам тIабохийт деттача доахана продуктивность лакхагIа хилийтара. Кишеневе къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара новкъост Л. И. Брежнева ма-аллара продукци дукхагIа яккхарал совгIа дикагIа а хилийта езалга дика кхетаду Грозненски, Сунженски, Наурски, Шелковской районий боахамашка. 1 Мая, XX партсъезда цIерагIча, «Россия», «Коминтерн» яхача колхозашка хьалъергья деттача доахах тищеннарашта, шура кIезигьяршта метта дIаувттаде дикача фух дола шинараш кхедергдола колхозий юкъара комплексаш.

Белгалдаккха деза, укх тIеххьарча шерашка республика боахамашка дикагIйолча технологех доакъар кийчдеш хилар.

Iилмани хьалха латтача практиканеи карагIдувлараш юкъеххувл колхозаша лаьттанцара продукташ дукхагIа яхара. Из тIадерзадаь да лаьттан беркат совдаккхара, хIаьта иштта юрта боахама техникахи даьгIенехи лерттIа пайда эцара. Цу гIулакха боахамашта специализаци ю, севооборташ юкъейоалаю, минеральни органически удобренеех бизза пайда эц.

Хьалха латтача методех ремонт ю. ДIадахача шера республика колхозашка 1500 трактораи 300 комбайнаи ремонт йир мастерий - наладчикий звеньяша.

Вай республика цхьайолча колхозашка дика вIаштIехьдаьккхад хьалха латта опыт дIайовзийтилга. Иштта, масала, Ножай-Юртовски района А. Шерипова колхозе тхьамкалеладеча хьалха латтарий опыта школа я. ХIаьта иштта хьажкIаш лелаерий школа я Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозера Л. Н. Лебеденко звено.

ТIеххьарча шерашка дIахо юрта боахама интенсификаци яран из пайдане хилийтаран тIадерзадаь тохкамаш даьд опытни Iилма-тохкамен станцеша. Цхьабакъда, даь чакхдаьннача Iилма тохкамаша могадаьр вахаре кхоачашделга ледара лел. 1974 шера геттара кIезига арахийтар юрта боахама Iилмани хьалха латтача опытан карагIдаьннараш дIадовзийта брошюраш, плакаташ, листовкаш.

Вай республика боахамашка Iилманеи хьалха латтача опытан карагIдаьннараш дикагIа дIадоаржадара республика юрта боахама министерства коллеге республиканска Совет вIашагIъеллай. Цунна тIадиллад опытни станцеша, учрежденеша, ведомстваша из болх лерттIа дIабахьара кулгаллар.

В. КАРТАШОВ,
республика юрта боахама министерства воккхагIвола агроном.

ХАЛКЪА БОАХАМА ПЛАН КХОАЧАШЪЕЧА ЮРТА СОВЕТИЙ ЛОАРХIАМ АЙБЕ

Укх деношка Нохч - ГIалгIайн филармоне къахьегамхой депутатий юртийн поселковийн Советий исполкомий председателий республикански совещани хилар. Цо хьийжийлар республика Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. Бокова. «1975 шерен сарагача пятилеткан халкъбоахама план кхоачашъяра социалистически якъ йоаржаяра къахьегамхой депутатий юртийн поселковийн Советий декхарех» доклад йир Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела Р. В. Вахаева.

Парте ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленумо, массаьлагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета шоллагIча сессе материалаша, КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарало пятилетка диъ шера партен советски халкъон хьинар ца кхоаеш тIагIерттан кхетамцен баьча балха итогаш яьй, еррига пятилетка толамца чакхъяккхара керттера декхараш белгалдаьхад.

Социалистически якъ шерра йоаржаеш, ше кхо ца еш турпалерча болхлой классо, колхозин ахархоша, советски интеллигенце къахьегар, партецун Центральни Комитето, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешен боахама органашен Iалаьмате боккха политически организаторски болх бар бахьан долаш вай мехка экономика дегIаярга диллача дIахьалхашкахьа ухаш керда кхы а боккха гIа баьккхаб.

Мехка экономика дегIайоаладеча доагIаш дола дакъа юкъехкухьаш ба Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхой а. Продукцена реализаци яра диъ шера заданеш 100,6 процент кхоачаш а еш йоагIачул совгIа дIаеннай 40,7 миллион сома маьха продукци.

Дикка дукхагIа арахийцад фенол, спирт, полиэтилен, цементировочни агрегаташ, тракторни прицепаш, электрографически машинаш, тIехнахьа дувхаду пазата баракъаш, консерваш, кхыйола продукци. Хьал а яь болх бе йолаялийтай керда производственни мощносташ, нах чубаха цIенош, социально - культурни объекташ.

Промышленносте белгала болх чакхбаьккхаб арахецача продукце дикал тоаяра.

Диъ шера боахамен бытен эша товараш арахецалга цкъан ахазсен лакх а луш 1974 шера цар боарам 45 миллион сомага дIаккаьчар. Республика промышленносто пятилетка къоастабеча шера план 101,2 процент кхоачашъяьй. Заданел совгIа мехка дIаелар 18,2 миллион сома маьха продукци, из тIаийцача декхарел совгIа хилар.

Республика промышленноста болхлошта карагIдьанарий лакха мах баьб партен правительства, КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК, 1974 шерара халкъбоахама план ханал хьалха кхоачашъяьрах карара кара тела ЦIе байракхаш еннай гор. Грознена, СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химкомбината. ХIаьта РСФСР Министрий Совето, ВЦСПС карара кара тела ЦIе байракх еннай гор. Малгобека.

ДIахо дегIабоагIаш хиннаб республика юрта боахам а. 1971 — 1974 шерашка юрта боахам дегIабоалабара 288,1 миллион сом дIадахийтад, бархIлагIча пятилетка цу юкъа дIадахийтачул 78,6 миллион сом тIех хула ва. Колхозийн совхозийн материально - техническа база чIоагIъяьй, хий деккара керда лаьтташ кийчдаьд, кхашин дукхагIа еха минеральни удобренеш.

Чакхдаьнача диъ шера ялат доаккхилга алсамдаьннад 8 процент, тхьамка — 60 процент, баьццадараш — 24 процент, сом — 77 процент, дулх — 18 процент, шура 8 процент, фуаш — 39 процент, тха — 6 процент. Иштта паччахьалкхенга дукхагIа а ехкай уж продукташ.

Колхозашен совхозашен совхка 422,7 эзар тонн ялат чудера. Цо йиш хилийтар республикага халкъбоахама план 135 эзар тонн ялат а дохкаш тIехкхоачашъе, фуна лаьрхIа ялат чутесса, колхозхоштен совхозий боахлоштен къахьегамах доагIар дIадала, ялата фураж Iалашъе. Ялат доаккхачен дохкачен доккхагIа дола дакъа юкъеднхьад Ачхой - Мартановски, Шалински, Урус - Мартановски, Шелковской, Грозненски районий боахамаша. Цар юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара чуйнцар 34—35 центнер фуалъяьха хьажкIаш, дикка тIехкхоачашдир паччахьалкхенга ялат дохкара тIаийца социалистически декхараш. Республике хIара гектара тIара чуйца хьажкIай хьувкъам 29 центнерга дIаккхаьчар — цу тайпара хьувкъам из культура вайцига кхееча хана деиз кхебаьбац.

Дика къахьийгар Гудермесски района дуга кхедераша а. Иштта, «Октября 40 шу» яхача колхозо 590 гектарах хIаране тIара 48 центнер дуга даьккхар, «Гудермесский» совхозе 945 гектарах хIаране тIара — 45,2 центнер.

ХIара гектара тIара чуйца дуга хьувкъам 1973 шераца кийсбича 13,7 центнер тIех хилар, цо торо хилийтар деррига даьккха дуга 20 эзар тоннага дIаккхоачаде.

ТIехкхоачашдаьд паччахьалкхенга ялат, шекара свекла, сом, баьццадараш, коартол, тхьамка дохкара социалистически декхараш.

Цхьанцола дика хувцамаш да общественни хьайбаш боахам дегIабоалабеча а. Дулх, шура, фуаш, тха дохкара шера план кхоачашъяьй республика.

ХьайбаI продукташ дукхагIа яхара яржача социалистически якъе дикагIа дола хьожхамаш даьхад Малгобекски, Шалински, Ачхой - Мартановски, Гудермесски районий боахамаша.

Колхозашкен совхозашкен алсамъяьннай доахана продуктивность, паччахьалкхенга дулъ дIадоахача бежаний, хьахьарчий дозал тIаьхийтад.

1974 шера колхозашкен совхозашкен хьалъяь яьхай «Джалка» яхача оалхазараш лелаеча фабрика хьалхара аргIа, бежанаш кхоабаш дорстаду 4, жа кхоаба 7 площадкаш. Хьалъяь дIаеннай 3,2 эзар гектар цхьа аIайнйча дуккхача шерашка тIаювла баьцаш хьахула культурни даьгIенаш, хIаьта пятилетка диъ шера хьалъяьраш 8,6 эзар гектар даьгIенаш я.

Колхозашкен совхозашкен дIахо чакхдоаккхаш да производствана специализаци концентраци елга, дIаювча культурай структура тоаелга, ялат дIадув лаьтташ шерделга, хьайбай боахам промышленнилар да тIа боаккхилга.

ВIашагIъеккай доахан кхоабаш дорстадеш йола боахамий юкъара объединенеш Шалински, Сунженски, Шелковской районашка.

1974 шера план ханал хьалха кхоачашъяра КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара-кара тела ЦIе байракхаш еннай Ачхой - Мартановски района, Наурски района «Красное Знамя» колхоза, Шалински района ХХ партсъезда цIерагIча колхоза, Гудермесски района «Гудермесский» совхоза, Сунженски района Ассинский совхоза, хIаьта РСФСР Министрий Совето, ВЦСПС юрта боахама къахьегамхой лаьттани хьайбайн продукташ дукхагIа яхара 1974 шера доаттаьча Ерригсоюзни социалистически якъе котало яккхарах Нохч-ГIалгIай АССР-а карара-кара тела ЦIе байракх еннай.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума 1975 шера 14 феврале арадаьнача УказагIа Еррисоюзни социалистически якъе доккхий толамеш дахарах Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама къахьегамхой, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски болхлой йоккхача группана орденаши медалаши еннай.

Республике дIахо дегIадоагIаш да бахача наха бытови, торгови, медицински, жилищно-коммунальни гIулакхаш делга. 1974 шера кхоачашъяьй бахача наха бытови гIулакхаш дара план. Бытови гIулакхий боарам лакхбеннаб 10 процента, цу даькъе юрташка — 25 процента.

Хьал а даь дIаденнад 176 эзар квадратни метр цIенош, къьасттача дезвлашта лаьрхIа 1200 цIа, 9400 берий моттиг йола керда школаши помещенеши хьаьй е 1973 шерарчул 3700 моттиг дукхагIа, 680 моттиг йола берий учрежденеш, кхайкор долча наха 100 меттиг бола больница, клубаш, кинотеатраш, кхыйола керда объекташ хьахиннай. Хийн газ чуюлла сеть шеръяьй. Духхьал соахка 15 эзар цIагIа газ чуйиллай.

Экономика дегIайоалаеча а социально - культурни вахар тоадеча а советски халкъа карагIдийнарашта юкъе кIезига дакъа дац къахьегамхой депутатий Советий. Цу даькъе эггара массови дукхагIа нах чулоацеи звено йолча юртийн поселковийн Советий. Цар паччахьалкхен юкъара декхараш ларде а лувцаш, кхетамца чакхдоах шоашта хьалхашка увтта моттигера дешаши гIулакхаши. Ма-дарра аьлча, цу Советаца денна лоаттабу миллионаш болча советски гражданашца бувзам, декхараш кхоачашдара уж оарцагIбоах цар, наьха лоIам, царна эшараш дIадовзийтараш уж я.

Моттигерча Iаьдала органий, эггара хьалха юртийн поселковийн Советий лоархIами хьинари айдара парте, цун Центральни Комитето хоадамбола мероприятеш чакхъяьхай. Царех эггара боккхагIа лоархIам болаш ба «Къахьегамхой депутатий юртийн поселковийн Советий болх тоабарах» бола КПСС ЦК соцам. Вайна ховш ма-хиллара, цу соцамга хьежжа Советий материально - финансови база дикка чIоагIъяьй, советски болхлошта тела алаш тIатехад, Советий кадраш кийчъелгеи юха кийчъелгеи тоадаьд. Боккхача лоархIаме хилар юртийн поселковийн Советий бокъонаш дикка шеръяр. Из дир КПСС ЦК баьча соцамга хьежжа СССР Лакхехьарча Совета Президиумо арадаьккхача УказагIа. Цул тIехьагIа из дIачIоагIдир еррига союзни автономни республикашка тIаийцача кердача законашка.

Шоашта тIадехка декхараш кхоачашдара боккха болх чакхбоаккх вай республикерча юртийн поселковийн Советаша. Цар, бахача наха дIадехарашка хьежжа, дукха дешаш къестаду. ДукхагIбола депутаташ шоай лоIамагIа хьинаре кхоачашдеш ба харжархоша тIадилла декхар, цар хан-ханнахьа отчеташ тел шоаш беча балха хьакъехьа, наказаш кхоачашдара де эшар ду.

Юртийн поселковийн Советий исполкомаша шоаш беш бола организационно - массови болх боахами культурни вахари хьалдарца дувзаденнача хоадамболча декхарашца бува. Советий сессешка, цар исполнительни комитеташка дукхагIа дувц юрта, поселка вахаре эггара чIоагIагIа лоархIам бола дешаш, тIаийю решенеш кхоачашъелга дикагIа вIаштIехьдоаккх, хьинарегIа болх бе яьннай массазара комиссеш. Юртийн поселковийн Советаша дукхагIа терко ю колхозий, совхозий, промышленни предприятей экономика дегIайоалаяра.

Цу хьакъехьа, масала, хьахьа мегаргья Урус - Мартановски района Алхазуровски юрта Совет.

Юрта Советe хIанз керда болх беш ва 40 депутат, царех 32 депутат е 80 процент юртбоахама производстве къахьегаш ва.

Юрта Совета депутата Х. А. Битигова кулгалдеча Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза кхоалагIча отделене 1974 шера хIара гектара тIара 28,1 центнер ялат чуйицад, план 26 центнер йолча, шекара свекла — 221 центнер, план 217 центнер йолча, хьажкIаш — 41 центнер, план 30 центнер йолча. Цу отделене хIара Iаттагара 2350 килограмм шура яьккхай, планагIа йоагIар 2000 килограмм йолча. Цар шурий - товарни ферма 1974 шера итогех районе шоллагIа моттиг яьккхай.

Производстве хьалха латтарашта юкъе кIезига бац юрта Советий депутаташ.

Иштта, свекла кхееча И. М. Эльмурзаевай звенос 1974 шера план 217 центнер мара йоацача 25 гектарах хIаране тIара 426 центнер мерза овлаш даьхар. Нов. И. М. Эльмурзаева юрта Совета депутат а исполкома член а я. Социалистически якъе котбаьннараштa юкъе ба юрта Совета депутаташ: шофер А. Х. Мусаев, болхло С. Э. Магомадова, кхыбараш:

Дег тIара раьза волаш дIаях аз, йоах нов Р. В. Вахаева, Еррисоюзни якъе яьннача юртийн поселковийн Советашта оттадаь хьалаш Алхазуровски юрта Совето кхоачашдаь хилар. РСФСР Министрий Советон ВЦСПС-он баьча соцамагIа цунна карара кара тела ЦIе байракхи ахчан премии еннай.

1974 шера республика юрта Советашта юкъе лаьттача социалистически якъа итогех Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советеи облсовпрофеи карара кара тела ЦIе байракхи ахчан премии хьожаяьй хьалхара моттиг яьккхача Ачхой - Мартановски района ШаIами Юрта Совета, шоллагIа моттиг яьккхарах — Грозненски района Пригородненски юрта Совета, кхоалагIа моттиг яьккхарах — Ножай - Юртовски района Маскетерча юрта Совета.

БелгалъеIоагIа Наурски района Николаевски юрта Совета балха опыт.

Укхаза хан-ханнахьа дувц исполкома заседанешка, Совета сессешка юртбоахама производствацa дувзаденна дешаш.

Масала, Совета сессе 1974 шера 13 феврале дийцар «Красное Знамя» колхозе хьайбаш Iангара дахарахи жа дахкара кийчо ярахи, 12 июне «Колхозе гIожен моцен доакъар Iалашдара даьчох», 14 августе «Гурахь ялаташ дIадера колхозе яьча кийчонах», 15 январе «Хьайбай фу тоадарен зоотехнически учет лелаярен болх вIештIехьбаккхарах дIахо йодача хана дикагIа болх баран де дезарех», 19 феврале «Колхозе бIаьстан - кхаьккара балхаш дара юртбоахама техника кийчъярах», иштта соахка дийцад укхаза «Колхоза хий дехкача система хьалахи вегетационни хьисапе хий дехкара из кийчъярахи», «Колхозе хий дехкача лаьттаех пайда эцарахи 1975 шера кхебергбола хьувкъам лакхбарахи» яха а, кхыдола а дешаш.

Сессешка, исполкома заседанешка дувца дешаш кийчдара оарцагIбоах депутаташ, массазарча комиссей членаш, Совета активисташ, колхоза специалисташ, производстве хьалха латтараш. ТIаийца решенеш кхоачашъяра хадданза тIахьожам лоаттабаьб юрта Совето.

«Красное Знамя» яхача колхозо 1974 шу толамца чакхдаьккхад, вай лакхе белгалдаьккха ма-хиллара, цун еннай КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара-кара тела ЦIе байракх.

ХХ партсъезда цIерагIча колхоза экономика дегIайоалаяра доккха новкъостал дир Шалински района Майртупарча юрта Совето.

Дукха ха яц цу колхоза хьайбаш кIезига дебаши детташ дола доахан Iаьхара дусаши хиларо хьайбай боахам дегIабоалабелга юхадетташ хинна. Юртбоахама дешашта йолча массазарча комиссе, депутаташа, специалисташа колхоза правленена хьалхашка хьайбашта искусственни осеменена яра дош оттадир. ТIаккха ферме цу тайпара пункт хьаь яьннача тIехьагIа цун балха тIахьожам лоаттабеш хилар юрта Совета массазара комисси. Цунца цхьана доакъара база чIоагIйир укхаза. ДаьгIенаш минеральни удобренеш тувсаш тоайир, цига люцерна дIайийра, сийна конвейер вIаштIехьяьккхар, доахан доажадир гурахьа дIабийна рожь, викаца эбаь мукх, къаца эбаь рож, шозлагIа дIайийна хьажкIаш хиннача кхай тIа.

Уж деррига гIулакхаш миштa кхоачашду хьожаш яр ферме вIашагIъелла депутатски пост.

Иштта колхоза правлене, специалисташа, хьайбаш лелаераша цхьана хьинаре къахьегар бахьан долаш колхозе хIара бIаь Iатта тIехьа 98 Iаса хьалхедир, дика алсамъяьлар хьайоаккха шура.

Хьаьха латта доаркаш — юрта Совета депутаташ Ахмадова Яхас, Юсупова Зурес дикка тIехкхоачашйир шоай плановн заданеш. Хьалхарчо хIара бетгача Iаттагара 2966 килограмми шоллагIчо 2540 килограмми шура яьккхар, план 1970 килограмм мара йоацача. ХХ партсъезда колхоза а еннай КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара-кара тела ЦIе байракх.

Республика дуккхача юртийн поселковийн Советаша хьинаре къовсам лоаттабу оахам ду лаьтташ шердара.

Иштта, Шелковской районе 1974 шера карадерзадаьд 1118 гектар керда лаьтта. Дубовской станични Совета доазон тIа цу тайпара керда юкъедоаладаь лаьтташ 773 гектар да, цу даькъе ушалаш йокъаярах — 96 гектар, совдола наькъаш дIадахарах — 10 гектар, даьгIенаши цонаши тоаяь караерзарах — 665 гектар.

Юртийн поселковийн Советий дукхагIа бола депутаташ производстве хьалха латташ, керден пайдаеи мел дар хьинаре вахара юкъеккухьаш ба. ТIаккха доагIаш даь а да царех дуккхачарна орденаши медалаши ялар, хIаьта царех эггара дикагIчарна Социалистически Къахьегама Турпал яха цIи еннай.

ХIара шера лакха хьокхамаш доахаш къахьег цIи хезача жа лелаераша Социалистически Къахьегама Турпалаша депутато Малгобекски района Вознесенски станични Совета исполкома члена Бахмадов Мады Джамалдиновича, Шелковской района Степновски юрта Совета депутата Эсмухамбетов Наурды Акватовича, гIорбаьннача хьажкIаш лелаераша Шалински района Майртупски юрта Совета депутата Ломалиев Iаьлас, Шалински юрта Совета депутата Абдулмежидов Харона, Ачхой -Мартановски района Валерикски юрта Совета депутата Чагаев Iимрана, Сунженски района Нестеровски юрта Совета депутаташа Тимощенко Якова Ивановичеи Логадин Петр Васильевичеи, механизатораша Малгобекски района Сагопшински юрта Совета депутата Гетагажев Хьажбийкара Усмановича, Урус - Мартановски района Гойтински юрта Совета депутата Исраилова Халипата, дуккхача кхычар.

Шоаш ца кхобеш къахьегарца, шоашкара масал а гойташ, депутатаца - производственникаша болхлойи колхозхойи оарцагIбоах паччахьалкхен планаши социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара.

Бакъда, колхозийн совхозийн производстве къахьегача депутатий декхар - цох чакхдоал аьлча цийса хургдац. Царех хIаравар доваш хила веза бригада, ферма, отделене, колхоза, совхоза производственни вахар, тIахьожам лоаттабе безаш ва планаши декхараши кхоачашдара. Цар инициативагIа Советий сессешка, исполкомий заседанешкеи массазарча комиссешкеи дувца уьттаду юрта боахама продукташ йоахилгеи кийчъелгеи дIахо дегIадоаладарца, къахьегама дисциплина чIоагIъярца дувзаденна лоархIаме дешаш.

КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленуме новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамало, КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарало вай декхарийла ду принципиально партийни позицешкара, бе ма-боагIарен самокритичнон баьча балха итогий лоархIам бе, вайна карагIдаьннарашта санна къоастайинза йисача проблемашта а кIоарга анализ е.

Республика промышленносто кхоачашъяьц производства боарами къахьегама овсарлен лакхъяра йола пятилетка заданеш.

1974 шера кхоачашъяьяц паччахьалкхенга гидуаргаш, комсаш, бахчеви культураш йохкара планаш. «Чеченингушвино» объединене совхозаша дIадахача шера комсий лоха хьувкъам кхебир — гектара тIара 42,8 центнер. Iалама хьалаш цхьатарра дале а, боахамашка агротехника бокъонаш кхоачашъелга бебеча хьале хилар бахьан долаш, чIоагIа арташ ба цар чуэца хьувкъам а.

ДIадахача шера ялат дохкара планаши социалистически декхараши кхоачашданзар Малгобекски, Назрановски, Сунженски, Наурски, Надтеречни, Гудермесски районаша.

Дукха кхоачамбоацараш да хьайбай боахам дегIабоалабеча. Лоха я хьайбайн коа тIарча оалхазарийн продуктивность. 1974 шера колхозашкен совхозашкен хIара бIаь Iатта тIехьа 68 Iаса кхедаьл, из 1973 шера хиначул а кIезгагIа да. Нагахьа санна, зоотехнически нормага хьежжа, дерригача боахамаша хIара бIаь Iатта тIехьа 90 Iаса хьалхедаь даларе, республика кхы тIа а 12 эзар Iаса хьахургдар.

Колхозашен совхозашен кIезигагIа гулдеьд фуаш, яккача котамий продуктивность лохъяьй. Сунженски района «Путь к коммунизму» яхачен ХХ партсъезда цIерагIчен колхозашка шера хIара яккача котама тIехьара 100—104 фуъ мара хьагулдаьдац. Цу тайпарча хьале латт из гIулакх цхьадолча кхыча районий боахамашка а.

ХIара устагIа тIера даьккха тха 0,3 килограмм кIезигденнах. Къаьстта лоха ба из хьокхам Ачхой-Мартановски района «Самашкинский», «Грозненский шурий», Наурски района «Терский» совхозашка, Сунженски района «Победа» колхозе.

Соахка 1973 шерачул кIезигагIа Iалашдаьд гIожен концентрированни доакъар, боахамашка лерттIа пайда эцац культурни даьгIенех, царех дукхагIдола дакъа баьций лоха хьувкъам луш да.

Лаьтташта мелиораци ярах уж хица Iалашдаран республика дуккхача боахамашка чакхъяха лаьрхIа мероприятеш во кхоачашъю.

Гектара во латт республике капитальни гIишлош хьалъелга. Хадданза кхоачаш ца еш юс производственни объекташ, нах чубаха цIенош, школаш, больницаш, клубаш, бытови объекташ хьалъярен эксплуатаце дIаяларен планаш.

ХIана а цIенхашта кхоачамбоацараш да бахача наха торгови, жилищно-коммунальни, медицински, культурно-бытови гIулаккаш лоаттадеча.

Дукха моттигаш йисла совхозашка, колхозашка, юрта Советий доазон тIа ухкача кхыча организацешка бIехача тайпара социалистически доахьен тIаккхувдаш.

Лакхе белгалдаь кхоачамбоацараш хилийтарах дикка беха тIабуж юрта Советашта, цар шоай практически балха кIезига теркам тIаухийт цу дешашта.

Укх карарча шера экономикеи культуреи дегIайоалаяра даькъе республика хьалхашка доккхийи бехктохамеи декхараш латт. Уж белгалдаьд халкъбоахама плана тIей тIаийрача социалистически декхараш тIей.

Юрта боахама къахьегамхой керттера декхар ялат алсамдоаккхилга хинна а хинад, долаш а да. Декхар тIаийцад ялат дIадув лаьтташ 245 эзар гектарага дIаккхоачаде, цу даькъе хьажкIаш 34,5 эзар гектара тIа, дуга 6,3 эзар гектара тIа дIадала. ХIара гектара тIара 21 центнерал кIезигагIа доаццаш ялат чуэцилга Iалашде, хIаьта хьажкIаш — 35, дуга — 40 центнер. Деррига доаккха ялат 510 эзар тоннага дIакхоачаде, хьажкIаш — 120 эзар, дуга — 25 эзар тоннага.

Паччахьалкхенга республика дохка деза ялат 160,5 эзар тонн, гидуаргаш — 15 эзар, шекара свекла — 195 эзар, баьццадараш — 124 эзар, коартол — 5,2 эзар, комсаш — 97 эзар, сом — 50 эзар, тхьамка — 2 эзар тонн.

Хьайбай боахам дегIабоалабелга Iалашде. 1975 шу чакхдоладаш колхозашкара, совхозашкара, кхыча паччахьалкхен боахамашкара доахан 170 эзарнега дIаккхоачаде, цу даькъе деттараш — 57 эзарнега, хьакхарч — 140 эзарнега, жа — 592 эзарнега, коа тIара оалхазараш — 550 эзарнега, цу даькъе нана котамаш 505 эзарнега.

Юкъарча хьайбай боахама продуктивность лакх а еш хIара Iаттагара 2070 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яккха, хIара яхкача котама тIехьара 175 фуъ гулде, хIара устагIа тIера 4,4 килограмм тха даккха.

Паччахьалкхенга 36 эзар тоннал кIезигагIа доацаш дийна долаш хьайбаши коа тIара оалхазараши дохка, шура — 83,5 эзар тонн, фуаш — 75,5 миллион, тха — 4 эзар тонн дохка.

ТIаийца декхараш кхоачашдар дукха хьайбай боахаме фу тоадарен Iул юхаметтоттадарен болх тоабелга Iалашде деза. ХIара бIаь Iатта тIехьа 85 Iаса, хIара бIаь жийна тIехьа 65 Iаьхар, хIара нана хьакхан [illegible]

чIоагIъен из дикагIа кийчден деза. Республике укх шера 420 эзар тонн гIожа доакъар, цу даькъе 190 эзар тонн йола 105 эзар тонн сенажи, 750 эзар тонн силос, 20 эзар тонн баьца хьоар Iалашде деза.

Шерра балхаш чакхдаха деза культурни даьгIенаш тоаяра, хIара ферме сийна конвейри механизированни хьисапе доакъар кийчду цехаши хилийтара. ЛоархIаме мероприятеш чакхйоахаргья юрташ тоаяь хозъеш.

Юрта Советий декхар да, партийни организацей кулгалца, уж гIулакхаш кхоачашдара тIехьа лоаттабу болам кхы а лакхагIча боарам тIа боаккхаш айбелга, наха коммунистически кхетам баларан парте планаш кхоачашъяран цох когтIортолга а еш.

Советски органаша де мел доагIар де деза яхье баьннарашта эша хьалаш хилийтара, хан-ханнахьа балха итогаш яра.

Юртийн поселковийн Советаш декхарийла я юртбоахама производство дегIайоалаяра, лаьттаех, материальни къахьегамен ресурсаех эффективно пайда эцара, къахьегама овсарле лакхъяра, къахьегама дисциплина чIоагIъяра боахама кулгалхой, къахьегамхой оарцагIбаха а, цу даькъе царна эшаш дола практически новкъостал де а. Цар иштта тIахьожам лоаттабе беза юртбоахама техника, гIирсашта колхозашкен совхозашкен доал мишта ду, цох лерттIа пайда ийбой хьожаш.

Массанахьа шерра къовсам боаржабе беза лаьтта лелара культура лакхъяра, культурай хьувкъам лакхбара. Хьайбай боахаме Iалашданза дарг-дац массе тайпарча хьайбайи коа тIарча оалхазарийи продуктивность айелга, уж дукхагIа дебаделга. Фермашка шерра юкъейоалае еза прогрессивни технологи, хьайбаш интенсивно кхоабилга вIаштIехь а доаккхаш.

Къаьстта чIоагIа теркам тIабехийта беза хьайбаш лерттIа Iангара дахара, бIаьстан-кхашкара балхаш дикка кийчо яь дIа а доладаь сиха чакхдахара.

ЛерттIа вIаштIехьдаккха деза дына культаехи лаьтташ леладарахи дола законодательство кхоачашделга, гражданаша шоай доалахьа хьайбаш боарамагIа леладергдола гIулакх Iалашделга, отараш дIадоахилга, дIаяхача заман тIехьадисача гIулакхашца, общественно- пайданеча къахьегамах къехкараштa цIенхаштта къовсам лоаттабелга. Юртарча интеллигенцена эшарий йоакхо а, терко а йиза яргьяц.

Просвещене, ухаццIенон, культура учреждений, бахача наха жилищно-коммунальни, торгови, бытови гIулакх деча предприятей балха лоаттабу тIахьожам чIоагIбе беза.

Шерра болх боаржабе беза нах баха моттигаш тоаяь хозъяра, цига санитарни порядок тоаяра, вай мехко кастта доккха цIей — советски халкъо Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа Котало яьккха 30 шу дизар белгалдоаккхаш хилар теркал а деш. Цу цIейна хьакъехьа лаьрххIа соцам тIаийцаб. Къахьегамхой депутатий моттигерча Советий, цу даькъе юртийн поселковийн Советий декхар да из биззa кхоачашбелга Iалашде.

Доклад ювцаш пренеех къамаьлаш дир:

З. Е. Батаева,

Урус-Мартановски района Алхазуровски юрта Совета исполкома председатела.

ДIадахача къоастамбеча шерара декхараш толамца кхоачашдара тха юрта Совета доазон тIа уллача Мичурина цIерагIча совхоза кхоалагIча отделене къахьегамхоша, депутаташа, активисташа - общественникаша шерра социалистически якъ йоаржаяь дикка болх чакхбаьккхар боахами социально-культурни гIишлоши хьалъеча.

ДIадахача шера совхоза отделене 21,8 эзар центнер ялат даьккхар, план 19,7 эзар центнер йолча, шура 7390 центнер яьккхар, план 6600 центнер йолча. Ялата культурай хьувкъам 28,1 центнер хилар, план 24 центнер йолча. ХIара Iаттагара 2350 килограмм шура яьккхар, [illegible]

хьокхам толаш бар юрта Совета депутаташ Алуева Алмаз, Гаджиева Балита, Асагова Сира, Чупалаев ИбрахIим, Гадаев Махьмад, кхыбараш.

Депутата Магомадов Вахас кулгалдеча хьажкIаш лелаеча звенос 160 гектарах хIаране тIара 46 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуйицар. Из районе дикагIболча хьокхамех цаI ба. ХIаьта депутат Эльмурзаева Инна керте латтача звенос шекара свекла кхеяра план цкъан ахаззен тIехкхоачашйир.

Юрта Совето, цун исполкомо, массазарча комиссеша хадданза терко ю совхозан производства, социалистически якъ дегIайолаяра, къахьегамхой балхеи салоIамеи хьалаш тоадара.

Тхо шерра пайда эца гIерт практике тахка йолча хьалха латтараштa моральни материальни поощрене формаех.

Оаха чIоагIа гIаддахарца тIаийцар 1974 шера балха итогех тхьай юрта Совета Еррисоюзни якъе котало яккхарах РСФСР Министрий Совета, ВЦСПС карара кара тела ЦIе байракх яларах бола хоам. Цу гIулакхо тхо кхы а дикагIа къахьега декхарийла ду. Цудухьа оаха лакха социалистически декхараш тIаийцад 1975 шу толамца чакхдаккхарах Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа советски халкъо котало яьккха 30 шу дизар къахьегама совгIаташца дездаран.

Укх карарча шера оаха лаьрхIад 25,2 эзар центнер ялат даккха, план 22,9 эзар центнер йолча, шура 7438 центнер яккха, план 6944 центнер йолча, планал совгIа уж паччахьалкхенга йохка а.

Цул совгIа 7 ноябрь тIакхоачаш оаха лаьрхIад бахача нахатара совйола продукташ хьаэцара план кхоачашъе а.

Дукха балхаш чакхдаха лаьрхIад юрт тоаяь хозъяра, санитарни порядок лоаяра, юрта культура лакхъяра. Керда хьабергба 700 метр никъ, 800 метр тишбеннар тоабергба, 500 га дIайогIаргья, хьалдаь доаккхаргда бита ЦIа, тоаяь кийчъергья юрта центр.

Бахача наха юкъе бу культурно-кхетама болх тоабара, социалистически законности общественни порядоки лораяра де эшар белгалдаьд.

М. Х. Цурова,

Малгобекски района Ново-Редантски юрта Совета исполкома председатела.

ХIара шера тоалуш хозлуш йоагIа Нови Редант. Укхаза тIехххьарча хана хьалъяь болх беш я керда тикаш, столови, библиотека, быткомбината филиал. Ерригача юрта газ чуйиллай.

Юрта Совето йоккха терко ю бахача наха юкъе кхетама болх бара, эггара хьалха кхуваш боагIараштa юкъе а беш.

Совета сессешка, граждани сходашка каста-каста дувц бахача наха юкъе беш бола идейно-политически, интернациональни, атеистически болх тоабара, социалистически законодательства бокъонаш кхоачашъяра дешаш. Иштта, шерра организаторски кхетамеи болх бар бахьан долаш тха юрта Совета доазон тIа дIадаьккхад доагIачул совгIа бахача наха лаьттадаь дIалувцилгеи боарамал совгIа хьайбаш леладелгеи, хIаьта социалистически законности правопорядоки толхаяь моттиг а хиннаяц.

Совето чакхйоахача мероприятешка цу даькъе дынеш тIехьадисачен гIулакхашта духьала ечарна юкъе а, хьинаре дакъа лоацаш ба тха дукхагIбола депутаташ.

Бакъда, кхы а дукха да тха балха тIа къоастаданза дола дешаш.

Юрта Совет а, цун исполком а бIубенна я хьалхашка латта декхараш кхоачашдара, кхетама болх шерагIа боаржабара дIахо йодача хана ше нах кхы а чIоагIагIа оарцагIбоаххаргхиларах.

И. А. Несмеянова,

Наурски района Ленински юрта Совета исполкома председатела.

— Ленински юрта Совет хьаль дукха ха яц, — йоах нов. Несмеянова, — цудухьа балха опыт хIанз хьаIоае мара доладеннадац тхо. Бакъда, хьалхарча дийнахьа дена моттигерча вахара дешаш къестадеча юрта Совета лоархIам айбе гIерт тхо, цу хьакъехьа новкъостал лоаттаду тхона райисполкомо а, партийни организаце а.

1975 шу — вай мехкарча халкъаша советски наха Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа Котало яьккха 30 шу дизар белгалдоаккха шу да. Тха юрта Совета депутаташа, бахача наха инициатива дIайолаяьй цу исторически цIейна доагIача тайпара накъаладахара. Цунца цувлаьенна граждании сходашка, юрта Совета сессе дийца а дийца шерра декхараш тIаийцад юрт тоаяь хозъяра, улицашка гаьнаш дIайогIара, Коталон денна хетаяь гойтара агитаци вIаштIехьяккхара.

Ерригача производственни коллективашка мел эшар де белгалдаьд 1975 шера планаши социалистически декхараши кхоачашделга Iалашдара. Ленински юрта Совето республика еррига юртийн поселковийн Советаш тIахьийхай Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа Котало яьккха 30 шу дузача цIейна дика кийчо яран из юбилей къахьегамеи культурни вахареи керда толамаш дахарца белгалдаккхаран.

А. А. Хубиева,

Гудермесски района Брагунски юрта Совета исполкома председатела.

Ховаш ма-хиллара, «Гудермесский» совхоза 1974 шера балха итогех КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара-кара тела ЦIе байракх еннай. ХIаьта цу боахама шоллагIа отделени тха юрта Совета доазон тIа я.

Из толам боаккхача кIезига къахьийгадац тха юрта Совето, цун депутаташеи активисташеи.

ДукхагIбола тха депутаташ совхозни производстве къахьегаш а, цига шоай авангардни лоархIам кхоачашбеш а ба. Юрта Совета исполкомо хадданза тар теркам тIаувз коллектива хьалхашка латта производственни декхараш кхоачашдара. Цунца цхьана тхо гIерт бахача наьха бытови хьашташ тоаде: наькъаш тоадаьд, улицашка сердал хулга Iалашдаьд, хий чудиллад, иттнех ийс дакъа цIенош газ чуйилла да. Иштта денгара-денга дикагIа бу наха юкъе кхетама болх а.

Еррига юрташ итт-итт ковнах латтача участкашка йийкьай. Цига дIа а ухаш депутаташа, активисташа кхетама болх делабу бахача наха юкъе, царна партен, правительства, моттигерча органийн решенеши соцамаши дIадовзийташ, наха дIадехараши царна эшараши тохкаш.

Советски законодательство кхоачашъяра лоаттабу тIахьожам тIа-тIа чIоагIбу юрта Совето. Иштта, 1973 — 1974 шерашка хьалха сов дIалийца 38,5 гектар лаьтта хьадаьккхад 72 дезалтара.

Юрта Совета доазон тIа цхьа дезал санна бахаш а, къахьегаш а ба дуккхача къамех бола нах. Юрта Совето дIахо чIоагIдергда царна юкъера доттагIал, из вай толамашка кхувла ииз хилара тара.

Совещане иштта къамаьлаш дир къахьегамхой депутатий Шелковской станични Совета исполкома председатела **Е. Н. Халашевскаяс**, Ножай-Юртовски района Мескетински юрта Совета исполкома председатела **Т. Х. Айдамировас**, Веденски района Дышни-Веденски юрта Совета исполкома председатела **Ж. К. Кусиева**, Советски района Ушкалоевски юрта Совета, исполкома председатела **А. В. Шаптукаева**, Надтеречни района Гвардейски юрта Совета исполкома председатела **Х. К. Межидова**, Сунженски района Ассински юрта Совета исполкома председатела **М. И. Ильинова**, Грозненски района Пригородненски юрта Совета исполкома председатела **Л. А. Арабиевас**.

Совещане балха дакъа лоацаш вар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь **М. Ш. Баматгиреев**, республика Министрий Совета председатела заместитель **О. А. Чахкиев**.

А. КИНДАРОВ,
И. ШАИПОВ,
НГIАССР Министрий Совета инструкторош.

□

Московски область. Шелково яхача города гаьна йоацаш я шерача профилах бола трактористаш-машинисташ кийчбу № 2 йола юртара профессионально-техническа училище. Дешархоша професси Iомаярца цхьана юкъера дешар а Iомаду укхаза. Училища диплом бойцо ду юртбоахама еррига машинаш тIа болх бе.

Классашка, лабораторешка дешар Iомадаь ца Iеш автомобилаш, тракторaш, комбайнаш лехка Iомалу дешархой кхашка ара баьле а.

СУРТА ТIА: тракторий лабораторе.

В. КУНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

□

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Венгре хам а беш лораду Iалам. Цудухьа укхаза хьалхьара вIашагIкхийтар гонахьара среде бIех ца яйташ лорарa дешаш дувца СЭВ членаш долча мехкашкара специалисташ.

СУРТА ТIА: СЭВ викалаш фо цIендаргеи зене хIамаш хургйоацаш кIур цIенбарген хьожача лелаеш йолча аппаратура выстанка вIашагIъеллача Будапештерча Кишпештски теплоцентрале баьхкача хана.

МТИ—ТАСС сурт.

Политически обозревателa заметкаш

Атомни бомбах йола оперетта

Цхьа ткъаьх гаргга ядерни бомба а эккхийта, уж фу хIама я ший халкъа дуаца дезаш лаьрхIар председатела Маос.

Юххера а, цу темах лаьца еша хIамаш нийсъеннай китайпашта. «ШагIа Iомалара» яхача серена юкъе арахийца керда хIама — тIема гIулакхах бола хьехам хийцца бохкаш я Пекинера книжкай киоскаш. Цун 382 оагIо тIа да а да бокъонца дола керда хIама: эгтара хьалха цу тIа хьех ядерни герзах мишта лоравала веза.

Из дош сакъердаме вIалла а дац «тIема кийчо елга» кердача конституце тIа граждански бокъонех лоархIаш дIаязъяьча мехка. Денгара денга кIоарга туннелаш йоахаши ялат Iоадеши хилча, духтIавала безам хилар харцахьа дац: хIаьта мишта бол-хьогI из, ма-дарра аьлча, из ядерни эккхам?

Ядерни герзо деча зуламах бола мугIаречa китайца кхетам 1946 шера Маос американски корреспондентага кхессача дешаца чакхбоалаш хиларах дуккагIа а. Бакъдар аьлча, из дукха алам хIалакдеш хIама я, туллаш мукIарал даьд цу хана председатела. ХIаьта а циггача сатедаьд: «ДIатIахьежача мара унзара дац каьхата цIокъ».

Цу хана дена Iилмахоша мегаIоажал кассетни боеголовкашка еллай, кинематографисташа гаргаш яьхача планета унзаре суртащ хьадаьд, цхьабакъда 800 миллион болча китайпашта цунах хIама ховш хиннадале тамаш я. Цу тайпара хоам арахьарча дуненах хьакъестабеш хиннаб маоистски цензуро. ХIанзарча герза бакъ йолча эффективноста мах бе йиш йолаш хиннабац Пекина заданегIа Синьцзяна малхбузехьарча яьссаленашка из карадерзадеш хинна цхьа кIеззига тохкамхой мара.

Граждански оборонах дола книжка оттадаьраша тахан лаьрхIад, юххера а, китайски книжкаш дешар духтIавакккха. Мишта аьлча! Цар дувцачох, тополгал унзарагIа яц водородни бомба.

«Керча цхьадола эйпаш а хургда, хIаьта иштта тIехкаш а кагъергья» — иштта кIалхарбаргболаш хиннаб 20 килотонн низ бола эккхам хиннача тIехьагIа техача талгIена кIал нийсбеннараш! Цхьабакъда эйпаш теоретически мара хила йиш йолаш дац». Вешта ца хила а йиш я цар, — са а кхий самукъа доал книжка дийшачун.

ми сурташца. Сурта тIа да чудахийта кор дола цIан гIа тIа доаца гаи. «Хоза мукъ хьекхачул тIехьагIа вогIа а хул!» аьнна хетача уйланца китайски ахархочо книжка вIашкатохаргдолга ховш да.

Юххера а авторий вIаштIехьдоал атомни тIом оперетта санна хетийта. Радиаци? Больницашкара рентген мо мара гуш йоаца эIанараш». Эпицентргара ши-кхо километр дIахо мишта хул? ИIайха. Воагавара «бе-бе човнаш хила а тарлу». Продуктех дохьаж кхийттадий-деший сепах ховрг-да? «Яа мегаргья, нагахьа санна дIахьуладанза хинна доакъош хьа а хоададаь дIакъоасталича».

Нагахьа санна эккхам хьо цIагIа чуволча хинна хилча? Эгтара дикагIа да «менгена кIалъэккхар».

Из безаме, наркозо санна самукъадоаккхаш, дола ядерни катастрофа сурт белгалара цхьа хIама лаьрхIа вIаштIехьдаьккхад пекински пропагандо. Из ца хилча духтIавоаккхалургвацар китайски горолашта кIал 4—5 метр кIоарга яьхача дуккхача къоргашка, нагахьа санна дунен тIом хилча, мохк кIалхара мишта боаккхалургба.

Ховш ма-дарра, из тIом хилaнза барг ца хилара гонвахьа кхесташ я маоизма еррига арахьара политически концепци. Дуненах ше цIи йоаккхаргболга дIахайт Пекино лаьттан тIарча хIара ноахилга. Бакъда, скобкашта юкъе яь пародоксальни белгало а йолаш: «Дунен кхоане шеко йоаццаш сийрдагIа я».

Кхетйлеш да, ядерни эккхамо сийрдаяьккха кхоане цу тайпарча катастрофа бокъонца йолча масштабий хьакъехьа бокъонца духтIаваьнна хилча мара теркам тIаозаш ца хила а тарлуш хилар.

Граждански оборонах долча справочника листаш хьаеххаш, пекински бомбоубежищашка IокIалбувлаш болча хана кхыча мехкашкарча зембоахараша сопам бу. шоашта гоннахьа, малхбузехьара эрнтель санна, иштта китайски вар а тувлаве лаьрхIа бола кегар хиларах. «Рейтер» яхача английски агентства корреспондента Тим Пирса хетачох, «цу хIамай хила ма-доагIара дола маIан физическичул дикагIа, психологически да».

Боккхача тIема хьалхашка кулгаш Iо а дахийта дIаэтта арахьара дуне мегаш хургдар ший гIоръяьнна установка а йолаш волча Маона: «Вай объект я низ бола империи вай хьаеш дола деррига дуне». Нагахьа санна сийлахь-йоккхий державаш кхоххам кIаьдлургхиларах тешанза а яьнна, вIашка кхоххаяла кийчлуш хуле, из вIашкакхоххаялаф наьха санна чIоагIлургхилар бакъда. Цунах шаьра гуш да, гув тIа а ваьнна цунга хьежа Iохайнар торг волга. Иштта моттиг нийсъелча маоисташта бала бац цар арахьарча политически авантюраша хIалакдераш бIарчча халкъаш дар аьнна.

Цу бомбоубежищашка е атомни тренировка яра хьисапе менге кIал бадача КНР бахача наха, Маос лерхIачох, уйла кIезигагIа ергья чухьара политика юкъагIийсара. Ядерни герз Китайна тIакховдадаь вола моастагIа волаш хилар дуккхача хIамашца хьахьокха гIерт Пекин, — бюджетера 40 процент милитаризацега дIадахийтаргара тIайоагIаш латтача продовольственни кризисага кхаччалца.

Топаши борци

«Топашцеи берцацеи мара дIаьхий дац тхо», — саббарагIа хоам баьб арахьара тIавенача политически деятелага пекински кугалхоех цхьанне.

Цхьабакъда, топий гIулакх берца гIулакхал дуккха а дикагIа латт маоистски Китае. Кхыча мехкашкара земоахараш тийша а тийша тIаэца безам болаш бац дукха ха йоаццаш хиннача ВСНП сессе «вай мехка керттерча даькъе кхачанцеи барзкъанцеи Iалашдаь да халкъ» аьнна Чжоу Энь-лая яь заявлени.

КIиранна цкъазза арадувлача «Ньюсуик» яхача американски газета специалисташа лаьрхIад, бокъонца дуккагIа доаккхаш дола 4 процент ялат, гучох, укхаза хIара шера хьахулаш йола 16 миллион меца гийс кхабара низткъа мара тоъаш ца хилар. Къамо хьаеш йолча еррыгача продуктага диллача — нийсагIа йола цифра 105 миллиард доллар — КНР дуккха а тIехьаюс, масала, буц миссел болча китайски нахах 7 процент мара нах ца бахача Италел.

СеннагIчунца дистача а мискеи хален да мугIареча китайца вахар, аьнна хет кхыча мехкий экономисташта. Пелла дикъалагIа дакъа генарий даьттен 12 килограмм ялати ше хьаийцача, по къегаш дола даьсса кадаш ши кIира доаллаше а вIашка оттаду. КНР хьахиннача укх ткъаь ялхлагIача шера мах боагIаш йола отпуск эца йиш йолаш вац цуп гражданин. Маоистски практико вогIча тайпара телхаду халкъа материальни духовни хьал-торо халданза лаккхъяла езаш хиларах дола социалистически экономика закон.

Цхьабакъда КНР Госсовета председатела торо хиннай ВСНП сессе дакъа лоацарашка «итт шера чухь воай низашца... толеме тохкамаш даьд вай водородни бомбашта» аьнна хоам бе. Цу итт шера чухь белалулга бокъонца диц а денна дIадаьннад мугIаречa китайцех ядерни тIемах йола маоистски оперетташка зурмаш лекхача хана геттара а.

Владимир СИМОНОВ.
(АПН).

Маой аьдалагIа йола сийрда кхоане

Уж уйлаш, кхетадеш ма-дарра, хьахьекхаяц Хиросимеи Нагасакеи даьхача атомни каш-

ДIАДАХА ВАХАРА НОВКЪА ДАРАШ

РЕДАКЦЕ ДЕНА ПИСЬМО

Бера хана хьужаре деша ваьгIав со. Сох молла хилар ловш вар са да. Хьужаре деша даьгIача бераштa тIаотташ хинна из къиза Iазап ма-дарра теккхарех ва со. Моллана новкъа хургдола моллагIа а хIама дича кулгаштеи когаштеи саьргаш деттар, кхыдола таIазар дора молла. Масала, мутаIаламаштеи царна хьехаш бараштеи бахача нахагара кхоачамхилал фуаш, шура, кIолд, кхыдола даа хIама ца гулдича, къиза Iазап тIаоттадора.

Воккха ме хул аз дуккагIа кхетадора бала озарал совгIа хьужарех бала пайла боацилга. ХIаьта 17 шу даьлча, сай да венначул тIехьагIа, аз йитар хьужаре.

Советски Iаьдал доалаш латта ха яр из. Беррига къахьегамхой революцегахьа бар.

Ира къовсам лаьттар большевикаштеи хьалдараштеи, дына керте лаьттараштеи юкъе. Цу къовсаме большевикаш котбаьлар. Цар сий лакхлора къахьегамхошта юкъе, царех бола тешам чIоагIлора. Денгара-денга хувцалора тха, хьалха хьужаре деша даьгIача наьха уйла, хьакъал, из тIехь-тIехьагIа революцегахьа гIертар. ХIаьта хьужареш цхьаяраш дIакъувлаш яр. Iарбий меттала деша баьгIа дуккха нах Владикавказе деша бахар.

Городе Владикавказе (хIанзарча Орджоникидзе) дIадоладелар са къахьегама вахар. 1930 шера со балха вахар Владикавказски крахмальни заводе. Цига балха волаш вахар со парте а. Цу предприяте кулгалхоша, дика болхло хиларах тарра, Керче вахийтар со консервни промышленносте импортни оборудовани оттаеча Iомавала. Цига говзал Iомаяь ваьначул тIехьагIа консервни промышленносте болх бе волавелар со, ткъаь итт шера болх а баьб цига. Аз болх баьб «Ассински» совхозе партийни организаце, парткома секретарь волаш.

Назрановски районе эгтара хьалхарчарца хьайицар аз В. И. Ленина сурт тIадола керда партийни билет. Собранешка, сходашка, района партийни активашка аз массаза а дIаяхача замах юхедисача воча гIулакхашта — Iаьдалашта: урдув даккхара, дукха истий кхувлара, пхьа лехара, дер дайна лелара, саг дIаволлачa зикараш дахара духьал къамаьл даьд.

Уж халкъа вахара зуламе гIулакхаш да. Масала, цIен да а венна, беращца йисача сесага мел зезне да юххера бежан а дийна мурдаш кхабар. Уж тайпа моттигаш хIанз а нийслу.

Масала, ТIой-Юрта мар а венна, дукхача беращца йиса сесаг мурдашта дулх оттаде дезаш хилар. Царна де бежан а ца хинна, берий багара шура а йсаккхэш, ший цаI мара боаца бетта етт лоалахочун сиргIаца хувца безаш хилар из. ХIаьта мурдашта вIалла шек а боацаш дулх диар. Из хIама дийцар коммунисташа собрание. ЧIоагIа эгIазбахабар уж цу оакхарий хьисаперча гIулакха. Бакъда иштта хинна хIама массаза а кхачац коммунисташка, хIаьта цхьаболчар цу тайпарча гIулакхий де доагIа маIан дац. ХIаьта Наьсар чу йолаш я йоккха мурдий ши тоаба: Кунта-Хьажийн БатIал-Хьажийн яраш. Цига хинна ца Iеш еррыгача Нохч-ГIалгIайчене а йолаш я тайп-тайпара мурдий тоабаш. Хьаьнала къахьегача наха эшаш дац цар леладу зуламе гIулакхаш.

Беррыгача коммунистий, еррыгача общественноста декхар да дына тоабашта керте латтараштa, дIаяхача замах юхедисача воча гIулакхашта духьала ира къовсам лоаттабар.

Аз беррыга къахьегамхой къаьстта кагирхой тIаххьех вай вахара новкъа долча, тахандарча заманца тарлуш доацача, деррыгача воча гIулакхашта духьала хила уж леладераш болчча тайпара хьагучабаха.

З. БЕШТОЕВ,
1930 шера дена КПСС член.

г. Назрань.

ТХА КУЛЬТУРА ЦIАГIА

Пятилетка планаш кхоачашъяра шерра яхь йоаржаяьча тха района къахьегамхошта. шийна мога новкъостал ду тха культура цIен творчески коллектива.

Культура ЦIагIа вIашагI а елла болх беш я художественни самодеятельноста коллектив, агитбригада. Цуп программа юкъе я хьалхле лелаераш бувца ашараш, иллеш, балха тIехь тIехьабусараш бегбоаха байташ, дувцараш.

Иштта тхоаш дIакхаьчача ферме, бригаде оаха арахец къахьегама листокаш, лекцеш еш, беседаш чакхйоах. Района колхозаш лоамашка хиларах хала хул Iай цига кхача, дале а, халонаш ца лоархIаш лелабу оаха къахьегамхошта юкъера культурно-массови болх. Цу духьа массанахьа а дезаш тIаэц тхо.

Даьхача толамех кхоачам бадь ца Iеш, кердадар лохаш ва тха учреждене хIара болхло. Таханарча ден темаех тайп-тайпара мероприятеш кийчъе хьож тхо.

Культура ЦIагIа каст-каста хул лекцеш, докладаш, къамаьлаш ду партийни, советски, боахама органий кулгалхоша, вIашагIбетталу цIи хезача нахаца, искусствах лаьца, кино, театр довзара тайп-тайпара мероприятеш чакхйоах.

Боккхача безамца ух нах культура ЦIен художественни самодеятельносто увттадеча концерташка хьежа. Концерта репертуара тайп-тайпара кIоарга чулоацам бола номераш юкъеккхахьа хьож тхо. вай мехка тайп-тайпара халкъий халхараш ду. Хьежараша дика тIаэц Б. Оздамирова, Н. Бушуева, иштта кхычар оала иллеш, ашараш.

Советски халкъ фашистски Германел котдаьнна 30 шу дизара накъадолхаш керда программа кийчъеш я культура ЦIен творчески коллектив. Цунна чудоагIа Даьхенах, партех, халкъах дола патриотически иллеш, ашараш. Плана тIа белгалдаь да тIема ветеранашца вIашагIкхетараш чакхдахар, сайренаш яр, иштта кхыйола мероприятеш.

Дукха ха йоацаш чакхъяьлар «Са комсомольски къона» яха республикански фестиваль. Цига дакъа лоацаш яр тха вокальни группа. Цу фестивала лауреат а хилар из. Иштта дика вIаштIехьдаьккхад оаха Ерригсоюзни фестивала кийчо яра гIулакх а.

ХIанз бIаьстан балхашта кийчо еш ба района къахьегамхой. Царна лаьрхIа керда программа кийчъеш да тхо а.

Б. ЭЛЬМУРЗАЕВ,
Ножай - Юрта районни культура ЦIен директор, Нохч-ГIалгIай АССР халкъа артист.

СУРТА ТIА: культура ЦIен вокальни группа.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ПРЕДПРИЯТЕЙ, УЧРЕЖДЕНЕЙ, ОРГАНИЗАЦЕЙ, БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА

«Гудермесски районера «40 лет Октября» яхача колхозах НГIАССР-е РСФСР совхозий Министерства «Терек» яха дуга деладу совхоз ярах» 1975 шера 13 феврале РСФСР Министрий Совето баьча Соцамгеи 1975 шера 24 феврале НГIАССР Министрий Совето баьча Соцамгеи хьежжа къахьегамхой депутатий Гудермесски горсовета исполкома 1975 шера 25 февралерча решенех вIашагIъеллай «40 лет Октября» яха колхоз дIаяккхара йола комисси.

Гудермесски района «40 лет Октября» яха колхоз дIаяккхара йолча комиссе 1957 шера 3 мая баьча КПСС ЦК-ai СССР Министрий Советеи Соцамга хьежжа дIаккхайкаду из колхоз дIайоаккхаш хилар а колхоза дебитораш йола паччахьалкхеи, кооперативни, общественни организацеш яр объявлени кепа теха араяьнначул тIехьагIа 10 ди далалечьа шоашка доалла колхоза декхар дIатакхя дезаш хилар а, хIаьта иштта дIахойт цу юкъагIа дIа ца токхаш диса организацешкеи нахаген доалла дебиторски декхар дIахо йодача хана «Терек» яхача совхозо, закона оттаяьча порядкагIа дIадоаккхаргхилар а.

Комиссеца («40 лет Октября» яхача колхозаца) еш йола расчеташ госбанка Гудермесски отделечерча № 40404 йолча лаьрххIа счетагIа е еза.

КОМИССИ.

ЯРМАРКА ХУРГЬЯ

1975 шера 19—20 марта респотребсоюза универсальни торговни база территоре тIа хургья кооперативни организацешка гIолла колхозашка, совхозашка, юртбоахама кхыча организацешка кагийча оптагIа товараш дохкара йола ярмарка. Цига хургья производственно-технически изделеш, специальни литература, коллективо лелаеш йола спортивни инвентарь, кхыдола кхачанна доаца товараш.

Торгови сделка яра ярмарке воагIачунга хила деза ярмарке накъа лаца а сделкана кIал кулг язде а бокъо луш дола доверенность.

Ярмарка хьайийла хургья 8 сахьат даьлча дена 16 сахьат даллалца. укх адресагIа: г. Грозный, 3-гIа Гаражный переулок, 1.

Респотребсоюз.

ТХА КОНСУЛЬТАЦЕШ

АВТОМОБИЛЬ ЭЦА ЛАЬРХIАД ОАШ

ХIара шера дуккагIа хул вай республикерча къахьегамхой шоай доалахьара автомобилаш.

Советски наьха вахара хьалаш даим тоалуш доагIаш хилара тешал деш да из гIулакх.

Автомобиль эцар массаза а ший тайпарча халоняшца дувзаденна да. Уж халонаш кхы а чоалхане ерз гражданашта из эцарца дувзаденна дола законаш ца ховш хилча.

Цкъа-дале, моллагIа йола автомобиль духхьал специализированни тикашкара мара эца йиш яц.

МашинагIа бола мах дIабенначул тIехьагIа, цхьан тайпара йола справка-счет лу. Из справка Госавтоинспекце автомобила регистраци яйтара керттера документ да.

Нагахь санна, автомобиль комиссионни хьисапе эцаш яле, справка-счетал совгIа, хьалха хинна технически паспорт а лу.

Автомобиль е мотоцикл йийца пхи дии пхи бийсеи ялале учете дIаоттае еза. Автомобила регистраци ер, е из учетера дIайоаккхар автомобила да хила веза.

Цу даькъе бахача наха гIулакх дикагIа дара кхоъ регистрационно - экзаменационни пункт хьайийллай республике. Царех цаI Грозне я. Цу пункто гIулакх ду городе бахача наха а Советски, Грозненски районашта а. Гудермесски участко — Щелковской, Ножай-Юртовски, Шалински, Веденски районашта гIулакх ду.

Орджоникидзевски станицерча пункто гIулакх ду Ачхой-Мартановски, Наурски, Урус - Мартановски, Малгобекски, Назрановски, Надтеречни районашка бахача наха.

Еррыгача центрашка укх деношка бу болх:

Шинара — 10 сахьат даьлча гIоне 13 сахьат даллалца.

Кхаьра — 16 сахьат даьлча гIоне 17 сахьат даллалца.

ПIаьраскеи шоаттеи деношка — 10 сахьат даьлча гIоне 13 сахьат даллалца.

Цхьацца болчар къаьнарча моделий автомобилаш кердача моделий тайпара тоаю. Законо ца могийташ гIулакх дац из. Цхьабакъда, цу гIулакха инструкце тIа белгалъяьккха ший порядок я.

Переоборудовани Госавтоинспекце бокъонахи, кердагIа йолча моделий тайпарен мара хила йиш яц.

Масала: «Победа» тIа хьалхарча выпуска «Волга» яхача автомобила кузов оттае могийт. Переоборудовани духхьал технически гIулакх дара станцешка мара е бокъо яц. Автомобила тикашкара ийца керда узлаш мара оттае йиш яц.

Иштта переоборудовани ярах тайп-тайпара мах бала беза. Масала, автомобила технически паспорт даларах 10 сом, мотоцикла паспорт даларах 5 сом доаккх. Водительски удостоверени хувцарах сберкассе 5 сом дIачудала деза, иштта дала деза из документ доадича а. ХIара экзаменагIа 1 сом дала деза.

А. ЧЕБУШЕВ.

ФЕ ХИЛА

Массаза санна дисциплина во йолаш ба таксомоторни парка водителаш.

Кхычарел дуккха - дуккагIа авареш ю ПАП-3 предприяте автомобилисташа.

Духхьал тIеххьарча ворхI дийнахьа 8 авари яьй цар. 16 автомобиль йохаяьй, нах лозабаьб.

Еррига авареш наькъа бокъонаш телхаярах хиннай.

Таксе водитела А. Гулоева Чехова улицагIа ше юхаверзаш боккхача наькъ тIа гIолла IойоагIа автомобиль тIехъялийтанзар. Шаккхе автомобиль вIашагIа а кхийтта йохайир.

Наькъа бокъонашка дIаяздаь да: «Цхьатарра боаца ши никъ вIашагIкхетача моттиге боккхагIча наькъа тIа гIолла IойоагIа транспорт IотIехьалийта еза».

Халахете а, дуккхача шоферашa кхоачашдац из. Царех ва таксист А. Аксаков а. Керттерча наькъа тIа гIолла хьайоагIа автомобиль IотIех ца ялийтар бахьан долаш авари йир цо.

Авареш ерашта юкъе кIезига бац вIаши тарлургдоаца ши гIулакх леладераш — автомобиль лоаллилгеи корта боахабеш дола малар мелилгеи — цхьан тарде гIертараш а.

Ший доалахьа «Жигули» автомобиль йола Я. Султанов корта бохабеш дола малар а менна Ростов—Баку яхача трассе гIолла воагIаш наькъа йистерча сангар чу техар автомобиль. Водитель а пассажираш а хала човнаш хинна больнице бахьа бийзар.

Менна волаш автомобила тIа ваьгIачар соцавир совхозий объединене ПМК водитель М. Идрисов, «Чечингсельстройтрансера» Э. Довтукаеви В. Чабанови, иштта кхыбараш а.

Цхьаццаболча водителаша шоай автомобилашта лерттIа доал ца дар бахьан долаш уж каст-каста дIакхувл. Масала, Аргунски «Пищемаш» заводе балха волча А. Шахидова ГАЗ-69 04-04 ЧИГ йола цув автомобиль Аргунера дIайига шоллагIча дийнахьа Ачхой-Мартанера кориайр.

Чархаш дIаяьха латташ корайир ший автомобиль В. Турхоевна. Ший автомобиль а латтийта дIавахача К. Багадаева аьттув баьлар. ГАИ болхло В. Дьяков фе хиларах Гикало цIерагIча посёлке ваха Матиев Алама дIаюгачар кIалхаръяьккхар цун машина.

ДIадахача кIира Нохч-ГIалгIайчен наькъашка 49 авари яьй, 18 сага човнаш яьй.

А. ЧЕБУШ В.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Братиславе Дунай тIа тилла города центральни хилдехьарен доакъош вIашагIтохаш дола тIий. Ший тайпарча конструкцех 430 метр дIаьхи тилла, йоккхача цхьан пилона тIа латтa хIий шийна нийса Европе кхы доацаш да. Цун торал — 20 метр. Цу хоза сооружене Словацки Къаман восстание цIи тиллай.

Ю. ОЖГИХИНЕИ И. ПРИВАЛОВЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. IуйранIара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Ког соалозаш фигурни хаххарах йола дунен чемпионат. ДIахьокхаш йола выступлени. Колорадо - Спрингсера передача (США). 13.55 — Передачай программа. 14.00 — «Шув вахар» яхача телевизионни документальни фильма премьера. 14.30 — Босбола телевидени. «Хьона, тIадаташ йола класс» Союзий цIен Колонни залера передача. 16.00 — «Эрсий нийсъбархойи тохкамхойн». «Гаьнара Малхбоале». 16.30 — Босбола телевидени. «Догам». 17.00 — Документальни фильм. 18.15 — «Саг, общество, закон». 18.30 — «Котало». 19.00 — Босбола телевидени. РСФСР Паччахьалкхен халкъа коллективий телевизионни фестиваль. Паччахьалкхен Оренбургски эрсий халкъа хор. 19.55 — Босбола телевидени. «Юркины рассветы» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. 1-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Шоана хетар». Передача дIахьу Доброхотовас. 22.20 — Босбола телевидени. Баскетболах йола СССР чемпионат. Тиестеьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Пхьабуаргаш а уж дашхар а». 18.30 — Музыкальни пауза. 18.35 — «Литературни вIашагIкхетар». 19.05 — Киножурнал. 19.15 — Дунен халкъашта юкъера обзорени (гIалгIай меттала). 19.30 — Хоамаш, реклама. 19.35 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала).

12 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени IуйранIара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Чиполлино» яха мультфильм. 10.10 — Босбола телевидени. «Юркины рассветы» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. 1-гIа сери. 13.55 — Передачай программа. 19.00 — Телевизионни документальни фильмай программа. 19.40 — «Сийлахь - боккхача Даймехка тIема исторе оагIонаш» фашистски гIаьрахойх Советски Даьхе йиза мукъаяккхар. Передача дIахьу исторически Iилмай доктора Куманева. 16.10 — Босбола телевидени. Бераштa дола фильм. «Морозко» яха художественни фильм. 17.30 — «Iилма — тахан». 18.00 — «Пятилетка тIеххьарча шера ялат хьувкъаде» (гIалгIай меттала). 18.10 — Киножурнал. 18.20 — «Грозненски химикаш яхьа хьалхалатт». 18.50 — Босбола телевидени. «Экономика а халкъа хьалторо тоаяр а». Телевизорашка хьожарий письмойх дола хьехамаш. Передача дIахьу центральни телевиденеи Ерригсоюзни радиоеи политически обозревателa Вознесенске. 19.35 — Босбола телевидени. «Юркины рассветы» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера 2-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Новкъост, илли» яха музыкальни эстафета. Ригера передача. 22.30 — Босбола телевидени. ДIакъайллача помещенe чура ейгача атлетиках йола Европа чемпионат. Польшера передача. Тиестеьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Телевидене Волгоградски студе передача. 18.50 — Музыкальни пауза. 18.55 — «Нохч - ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.15 — «Деррига кийча дий бIаьстанга?». 19.25 — Грозненски района Первомайски библиотека гIулакхаши планаши.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, доалама йовчан а йоацаш. IуйрIйна цхьанцайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 7—12, Грозне 10—12 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи доммеи кIезиг-дукха, цкъаза чонагIо морхаш а йолаш, дохк а доаллаш, къулба-малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи, фегара температура бийсашка 3 градус шелалгара 2 градус йIовхалга кхоачаш, деношка 11—16 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахарех культурах отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры— 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии—2-54-30.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттеи денош.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 1785.